

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชและมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชและมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย และ 2) ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชและมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชและมหาวิทยาลัยเปิดในเอเชีย

ผลการศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต สามารถนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษามหาวิทยาลัยเปิด 5 แห่ง ตามลำดับ ดังนี้

- 1) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (Sukhothai Thammathirat Open University)
- 2) มหาวิทยาลัยเทอร์บูกา อินโดนีเซีย (Universitas Terbuka, Indonesia)
- 3) มหาวิทยาลัยเปิดมาเลเซีย (Open University Malaysia)
- 4) มหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติเกาหลี (Korea National Open University)
- 5) มหาวิทยาลัยเปิดจีน (Open University of China)

1. การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผลการศึกษาสามารถนำเสนอข้อมูลการสอบถามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1.1 การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต ตามความคิดเห็นของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ตอบ

แบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ตอบแบบสอบถาม (n=15)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่งบริหาร		
รองอธิการบดี	2	13.33
ประธานกรรมการประจำสาขา	7	46.67
ผู้อำนวยการสำนัก	5	33.33
ผู้อำนวยการกอง	1	6.67
2. ความรับผิดชอบดูแลหลักสูตร Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
รับผิดชอบดูแลหลักสูตร Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต	12	80.00
รับผิดชอบดูแลระบบคลังหน่วยกิต	7	46.67
3. ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับหลักสูตร Non-degree		
ระยะเวลา 1-5 ปี	13	86.67
ระยะเวลา 6-10 ปี	1	6.67
ระยะเวลามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	1	6.67
4. ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับ ระบบคลังหน่วยกิต		
ระยะเวลา 1-5 ปี	12	80.00
ระยะเวลา 6-10 ปี	1	6.67
ระยะเวลามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	2	13.33
5. ประสบการณ์การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร Non-degree		
เคยอบรม จำนวน 8 คน	8	53.33
ไม่เคยอบรม จำนวน 7 คน	7	46.67
6. ประสบการณ์การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิต		
เคยอบรม	6	40.00
ไม่เคยอบรม	9	60.00

จากตารางที่ 4.1 ผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นประธานกรรมการประจำสาขา (ร้อยละ 46.67) เคยรับผิดชอบดูแลหลักสูตร Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต (ร้อยละ 80) ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับหลักสูตร Non-degree ในระยะเวลา 1-5 ปี (ร้อยละ 86.67) และมีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิต ในระยะเวลา 1-5 ปี (ร้อยละ 80) สำหรับการมีประสบการณ์การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร Non-degree พบว่า ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์อบรมเกี่ยวกับหลักสูตร Non-degree (ร้อยละ 53.33) ส่วนการมีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับระบบ

คลังหน่วยกิต พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิต (ร้อยละ 60.00)

1.1.2 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร (n=15)

รายการ	M	SD	แปลความ
นโยบายของสถาบัน			
1 ความชัดเจนของนโยบายการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree	3.94	1.06	มาก
2 ความสามารถในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	3.63	.95	มาก
3 การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	3.44	1.03	มาก
การจัดองค์กร			
4 ความเหมาะสมของการจัดองค์กรที่รับผิดชอบในหลักสูตรแบบ Non-degree	3.94	.77	มาก
5 ความเหมาะสมของการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	3.81	.91	มาก
6 ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบ	3.19	1.10	ปานกลาง
ระบบข้อมูลสารสนเทศ			
7 ระบบข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลด้านความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยี ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์ ฯลฯ	3.75	1.12	มาก
โครงสร้างพื้นฐาน/ทรัพยากร			
8 โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น Platform การเรียนรู้ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น	4.06	1.23	มาก
9 ทรัพยากรในการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree มีประสิทธิภาพ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น	3.75	1.52	มาก
ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree			
10 ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree	3.63	2.02	มาก
การนำผลการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ไปใช้ในการปรับปรุง			
11 มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree	3.75	2.32	มาก
รวมเฉลี่ย	3.72	1.34	มาก

จากตารางที่ 4.2 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.72$, $SD=1.34$) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น Platform การเรียนรู้ ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น อยู่ในลำดับสูงสุด ($M=4.06$, $SD=1.23$) รองลงมา คือ ความชัดเจนของนโยบายการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree และ ความเหมาะสมของการจัดองค์การที่รับผิดชอบในหลักสูตรแบบ Non-degree ($M=3.94$, $SD=.77$) และ ความเหมาะสมของการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ($M=3.81$, $SD=.91$) ส่วนรายการที่อยู่ในลำดับต่ำสุด คือ ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบ ($M=3.19$, $SD=1.10$)

1.1.3 สภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตของ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิต สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.3 สภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร (n=15)

รายการ	M	SD	แปลความ
นโยบายของสถาบัน			
1 ความชัดเจนของนโยบายเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต	3.69	1.07	มาก
2 ความสามารถในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	3.38	.88	ปานกลาง
3 การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	3.63	.95	มาก
การจัดองค์กร			
4 ความเหมาะสมของการจัดองค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต	4.00	.63	มาก
5 ความเหมาะสมของการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	4.00	.81	มาก
6 ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบ	3.38	1.20	ปานกลาง
ระบบข้อมูลสารสนเทศ			
7 ระบบข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลด้านความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยี ข้อมูลด้านการประสัมพันธ์ ฯลฯ	3.88	1.02	มาก
การนำผลการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิตไปใช้ในการปรับปรุง			
8 มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต	3.56	1.89	มาก
รวมเฉลี่ย	3.69	1.11	มาก

จากตารางที่ 4.3 สภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.69, SD=1.11$) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่าความเหมาะสมของการจัดองค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต และความเหมาะสมของการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ อยู่ในลำดับสูงสุด ($M=4.00, SD=.63$ และ $M=4.00, SD=.81$) รองลงมา คือ ระบบข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยี ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์ ฯลฯ ($M=3.88, SD=1.02$) ส่วนรายการที่อยู่ในลำดับต่ำสุดคือ ความสามารถในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ($M=3.38, SD=.88$) และ ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบ ($M=3.38, SD=1.20$)

1.2 การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตตามความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผลการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

1.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ตอบ

แบบสอบถาม

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ตอบแบบสอบถาม ($n=44$)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ความรับผิดชอบดูแลหลักสูตร Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต		
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
รับผิดชอบดูแลหลักสูตร Non-degree	27	61.36
รับผิดชอบดูแลระบบคลังหน่วยกิต	19	43.18
2. ประสบการณ์การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร Non-degree		
เคยอบรม	19	43.18
ไม่เคยอบรม	25	56.82
3. ประสบการณ์การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิต		
เคยอบรม	16	36.36
ไม่เคยอบรม	28	63.64

จากตารางที่ 4.4 อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รับผิดชอบดูแลหลักสูตร Non-degree (ร้อยละ 61.36) รองลงมาคือ รับผิดชอบดูแลระบบคลังหน่วยกิต (ร้อยละ 43.18) สำหรับการมีประสบการณ์การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต พบว่า

ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์การอบรมหลักสูตร Non-degree (ร้อยละ 56.82) รวมทั้งส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิต (ร้อยละ 63.64)

1.2.2 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช ตามความคิดเห็นของอาจารย์

ผลการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชตามความคิดเห็นของอาจารย์ (n=44)

รายการ	M	SD	แปลความ
นโยบายของสถาบัน			
1 ความชัดเจนของนโยบายการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree	3.22	.85	ปานกลาง
2 ความสามารถในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	3.38	.61	ปานกลาง
3 การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	2.96	.64	ปานกลาง
การจัดองค์กร			
4 ความเหมาะสมของการจัดองค์กรที่รับผิดชอบในหลักสูตรแบบ Non-degree	3.24	.61	ปานกลาง
5 ความเหมาะสมของการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	3.24	.68	ปานกลาง
6 ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบ	3.00	.74	ปานกลาง
ระบบข้อมูลสารสนเทศ			
7 ระบบข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลด้านความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยี ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์ ฯลฯ	3.87	.81	มาก
โครงสร้างพื้นฐาน/ทรัพยากร			
8 โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น Platform การเรียนรู้ ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น	3.67	1.04	มาก
9 ทรัพยากรในการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree มีประสิทธิภาพ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น	3.33	1.04	ปานกลาง
การศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย			
10 ความครอบคลุมในการศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	3.38	1.23	ปานกลาง
การออกแบบหลักสูตรแบบ Non-degree			
11 การนำสภาพปัญหาความต้องการของสังคมและการพัฒนาประเทศมาเป็นข้อมูลในการออกแบบหลักสูตร	3.71	1.34	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

	รายการ	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลความ
12	หลักสูตรที่เปิดสอนตรงกับความเชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัย	3.93	1.37	มาก
การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแบบ Non-degree				
13	รูปแบบการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแบบ Non-degree สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง	3.40	1.56	มาก
การใช้สื่อและเทคโนโลยี				
14	การใช้สื่อและเทคโนโลยีมีความหลากหลายและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน	3.96	1.69	มาก
การจัดการเรียนการสอน				
15	การจัดการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแบบ Non-degree	3.78	1.81	มาก
16	การจัดการเรียนการสอนมีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน	3.82	1.99	มาก
การติดตามและประเมินผล				
17	การติดตามและประเมินผลหลักสูตรมีการดำเนินการเป็นระยะอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง	3.71	2.15	มาก
18	การติดตามและประเมินผลผู้เรียนดำเนินการทั้งระหว่างและเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน	3.67	2.30	มาก
การให้บริการช่วยเหลือผู้เรียน				
19	มีการให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือผู้เรียนตลอดหลักสูตร	3.71	2.48	มาก
จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา/ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน				
20	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.56	2.62	มาก
ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree				
21	ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree	3.78	2.70	มาก
การนำผลการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ไปใช้ในการปรับปรุง				
22	มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree	3.69	2.86	มาก
รวมเฉลี่ย		3.55	1.68	มาก

จากตารางที่ 4.5 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของอาจารย์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.55$, $SD=1.68$) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า การใช้สื่อและเทคโนโลยีมีความหลากหลายและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน อยู่ในลำดับสูงสุด ($M=3.96$, $SD=1.69$) รองลงมาคือ หลักสูตรที่เปิดสอนตรงกับความเชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัย ($M=3.93$, $SD=1.37$) และ การจัดการเรียนการสอนมีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อย่าง

เหมาะสมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ($M=3.82$, $SD=1.99$) ส่วนรายการที่อยู่ในลำดับต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ($M=2.96$, $SD=.64$) และ ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบ ($M=3.00$, $SD=.74$)

1.2.3 สภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตของ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของอาจารย์

ผลการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิต สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 สภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชตามความคิดเห็นของอาจารย์ (n=44)

	รายการ	M	SD	แปลความ
นโยบายของสถาบัน				
1	ความชัดเจนของนโยบายเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต	3.29	.89	ปานกลาง
2	ความสามารถในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	3.33	.85	ปานกลาง
3	การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	2.89	1.01	ปานกลาง
การจัดองค์กร				
4	ความเหมาะสมของการจัดองค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต	3.36	.61	ปานกลาง
5	ความเหมาะสมของการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	3.31	.76	ปานกลาง
6	ความเพียงพอของผู้รับผิดชอบ	3.07	.81	ปานกลาง
ระบบข้อมูลสารสนเทศ				
7	ระบบข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลด้านความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยี ข้อมูลด้านการประสัมพันธ์ ฯลฯ	3.60	.96	มาก
การเสนอขอรับการเทียบโอน				
8	ความชัดเจนเกี่ยวกับหลักฐานที่ต้องเตรียมเพื่อขอรับการเทียบโอน	3.38	1.05	ปานกลาง
9	ความชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการเทียบโอน	3.24	1.13	ปานกลาง
การจัดทำเกณฑ์การเทียบโอน				
10	ความเหมาะสมของเกณฑ์การเทียบโอน	3.60	1.16	มาก
11	ความชัดเจนของเกณฑ์การเทียบโอน	3.38	1.43	ปานกลาง
การรับรองและการเทียบโอนหน่วยกิต				
12	ความเหมาะสมของวิธีการรับรองและการเทียบโอนหน่วยกิต กรณีการเทียบโอนจากการศึกษาในระบบ	3.69	1.53	มาก
13	ความเหมาะสมของวิธีการรับรองและการเทียบโอนหน่วยกิต กรณีการเทียบโอนจากการศึกษานอกระบบ	3.51	1.67	มาก

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

	รายการ	M	SD	แปลความ
14	ความเหมาะสมของวิธีการรับรองและการเทียบโอนหน่วยกิต กรณีการเทียบโอนจากการศึกษาตามอัธยาศัย/ประสบการณ์	3.18	1.87	ปานกลาง
การติดตามและประเมินผล				
15	การติดตามและประเมินผลระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนมีการดำเนินการเป็นระยะอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง	3.31	1.89	ปานกลาง
การนำผลการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิตไปใช้ในการปรับปรุง				
16	มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต	3.47	2.02	มาก
รวมเฉลี่ย		3.35	1.30	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 สภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของอาจารย์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.35$, $SD=1.30$) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า ระบบข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลด้านความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยี ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์ ฯลฯ และความเหมาะสมของเกณฑ์การเทียบโอน อยู่ในลำดับสูงสุด ($M=3.60$, $SD=.96$ และ $M=3.60$, $SD=1.16$) รองลงมาคือ ความชัดเจนเกี่ยวกับหลักฐานที่ต้องเตรียมเพื่อขอรับการเทียบโอน และ ความชัดเจนของเกณฑ์การเทียบโอน ($M=3.38$, $SD=1.05$ และ $M=3.38$, $SD=1.43$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ($M=2.89$, $SD=1.01$) และความเพียงพอของผู้รับผิดชอบ ($M=3.07$, $SD=.81$)

1.3 การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผลการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

1.3.1 ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ตอบแบบสอบถาม (n=51)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. หน้าที่ความรับผิดชอบที่มีต่อหลักสูตร Non-degree (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การออกแบบ/ผลิตหลักสูตร)	9	17.65
การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับหลักสูตร	6	11.7
การประชาสัมพันธ์หลักสูตร	8	15.69
การให้บริการช่วยเหลือผู้เรียน	45	88.24
อื่น ๆ เช่น ..	7	13.73
2. หน้าที่ความรับผิดชอบที่มีต่อระบบคลังหน่วยกิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การลงทะเบียนเข้าคลัง	9	17.65
การตรวจสอบหลักฐานการเรียนรู้	12	23.53
การบันทึกและจัดเก็บ	6	11.76
การเทียบโอนหน่วยกิต	23	45.10
3. ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับหลักสูตร Non-degree		
ระยะเวลา 1-5 ปี	48	94.12
ระยะเวลา 6-10 ปี	3	5.88
ระยะเวลามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	-	0.00
4. ประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับ ระบบคลังหน่วยกิต		
ระยะเวลา 1-5 ปี	49	96.08
ระยะเวลา 6-10 ปี	2	3.92
ระยะเวลามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป	-	0.00
5. ประสบการณ์การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร Non-degree		
เคยอบรม	10	19.61
ไม่เคยอบรม	41	80.39
6. ประสบการณ์การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิต		
เคยอบรม	17	33.33
ไม่เคยอบรม	34	66.67

จากตารางที่ 4.7 เจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรับผิดชอบที่มีต่อหลักสูตร Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต พบว่า ส่วนใหญ่มีหน้าที่ในการให้บริการช่วยเหลือผู้เรียน (ร้อยละ 88.24) ทำหน้าที่เทียบโอนหน่วยกิต (ร้อยละ 45.10) ส่วนใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับหลักสูตร Non-degree ในระยะเวลา 1-5 ปี (ร้อยละ 94.12) และมีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิต ในระยะเวลา 1-5 ปี (ร้อยละ 96.08) สำหรับการมีประสบการณ์การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์การอบรมหลักสูตร Non-

degree (ร้อยละ 80.39) รวมทั้งส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิต (ร้อยละ 66.67)

1.3.2 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

ผลการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ (n=51)

รายการ	M	SD	แปลความ
นโยบายของสถาบัน			
1 ความชัดเจนของนโยบายการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree	3.13	.97	ปานกลาง
2 ความสามารถในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	3.13	.86	ปานกลาง
3 การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	3.10	.80	ปานกลาง
การจัดองค์กร			
4 ความเหมาะสมของการจัดองค์กรที่รับผิดชอบในหลักสูตรแบบ Non-degree	3.17	1.08	ปานกลาง
5 ความเหมาะสมของการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	3.17	.92	ปานกลาง
6 ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบ	3.19	.97	ปานกลาง
ระบบข้อมูลสารสนเทศ			
7 ระบบข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลด้านความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยี ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์ ฯลฯ	3.29	1.02	ปานกลาง
โครงสร้างพื้นฐาน/ทรัพยากร			
8 โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น Platform การเรียนรู้ ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น	3.31	1.08	ปานกลาง
9 ทรัพยากรในการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree มีประสิทธิภาพ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น	3.35	1.28	ปานกลาง
การศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย			
10 ความครอบคลุมในการศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	3.37	1.30	ปานกลาง
การออกแบบหลักสูตรแบบ Non-degree			
11 ความเหมาะสมของวิธีการในการออกแบบหลักสูตรแบบ Non-degree	3.29	1.39	ปานกลาง
การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแบบ Non-degree			
12 รูปแบบการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแบบ Non-degree สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง	3.33	1.46	ปานกลาง

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

	รายการ	M	SD	แปลความ
การใช้สื่อและเทคโนโลยี				
13	การใช้สื่อและเทคโนโลยีมีความหลากหลายและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน	3.46	1.66	มาก
การจัดการเรียนการสอน				
14	การจัดการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแบบ Non-degree	3.38	1.73	ปานกลาง
15	การจัดการเรียนการสอนมีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน	3.42	1.87	ปานกลาง
การติดตามและประเมินผล				
16	การติดตามและประเมินผลหลักสูตรแบบ Non-degree มีการดำเนินการเป็นระยะอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง	3.31	1.95	ปานกลาง
17	การติดตามและประเมินผลผู้เรียนดำเนินการทั้งระหว่างและเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน	3.37	2.10	ปานกลาง
การให้บริการช่วยเหลือผู้เรียน				
18	มีการให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือผู้เรียนตลอดหลักสูตรแบบ Non-degree	3.31	2.24	ปานกลาง
ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree				
19	ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree	3.46	2.34	มาก
การนำผลการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ไปใช้ในการปรับปรุง				
20	มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree	3.56	2.49	มาก
	รวมเฉลี่ย	3.30	1.56	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.30$, $SD=1.56$) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree อยู่ในลำดับสูงสุด ($M=3.56$, $SD=2.49$) รองลงมา คือ การใช้สื่อและเทคโนโลยีมีความหลากหลายและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ($M=3.46$, $SD=1.66$) และ ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ($M=3.46$, $SD=2.34$) ส่วนรายการที่อยู่ในลำดับต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ($M=3.10$, $SD=.80$)

1.3.3 สภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตของ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

ผลการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิต สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 สภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ (n=51)

	รายการ	M	SD	แปลความ
นโยบายของสถาบัน				
1	ความชัดเจนของนโยบายเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต	3.27	.82	ปานกลาง
2	ความสามารถในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	3.33	.76	ปานกลาง
3	การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	3.25	.81	ปานกลาง
การจัดองค์กร				
4	ความเหมาะสมของการจัดองค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต	3.21	.72	ปานกลาง
5	ความเหมาะสมของการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	3.33	.86	ปานกลาง
6	ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบ	3.29	1.02	ปานกลาง
ระบบข้อมูลสารสนเทศ				
7	ระบบข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลด้านความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยี ข้อมูลด้านการประสัมพันธ์ ฯลฯ	3.38	.93	ปานกลาง
การจัดทำเกณฑ์การเทียบโอน				
8	ความเหมาะสมของเกณฑ์การเทียบโอน	3.50	1.02	มาก
9	ความชัดเจนของเกณฑ์การเทียบโอน	3.46	1.13	มาก
การเสนอขอรับการเทียบโอน				
10	ความชัดเจนเกี่ยวกับหลักฐานที่ต้องเตรียมเพื่อขอรับ การเทียบโอน	3.56	1.19	มาก
11	ความชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการเทียบโอน	3.65	1.31	มาก
การลงทะเบียนเข้าคลังข้อมูล				
12	ความถูกต้องของการลงทะเบียนเสนอขอรับการเทียบโอนเข้าคลังข้อมูล	3.46	1.49	มาก
การตรวจสอบหลักฐานการเรียนรู้				
13	ความรวดเร็วของการตรวจสอบหลักฐานการเรียนรู้	3.48	1.58	มาก
การรับรองและการเทียบโอนหน่วยกิต				
14	ความเหมาะสมของวิธีการรับรองและการเทียบโอนหน่วยกิต กรณีการเทียบโอนจากการศึกษาในระบบ	3.52	1.69	มาก
15	ความเหมาะสมของวิธีการรับรองและการเทียบโอนหน่วยกิต กรณีการเทียบโอนจากการศึกษานอกระบบ	3.58	1.79	มาก
16	ความเหมาะสมของวิธีการรับรองและการเทียบโอนหน่วยกิต กรณีการเทียบโอนจากการศึกษาตามอัธยาศัย/ประสบการณ์	3.62	1.92	มาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

	รายการ	M	SD	แปลความ
การบันทึกและจัดเก็บ				
17	ความถูกต้องของระบบการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลการเทียบโอนหน่วยกิต	3.67	2.02	มาก
18	ความถูกต้องของการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลการเทียบโอนหน่วยกิต	3.63	2.15	มาก
การติดตามและประเมินผล				
19	การติดตามและประเมินผลระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนมีการดำเนินการเป็นระยะอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง	3.56	2.30	มาก
จำนวนผู้ที่สะสมหน่วยกิตในคลังหน่วยกิต				
20	จำนวนผู้ที่สะสมหน่วยกิตในคลังหน่วยกิตเป็นไปตามเป้าหมาย	3.62	2.47	มาก
จำนวนผู้ที่สะสมหน่วยกิตและสามารถเทียบระดับปริญญาได้				
21	จำนวนผู้ที่สะสมหน่วยกิตและสามารถเทียบระดับปริญญาได้ตามเป้าหมาย	3.52	2.62	มาก
การนำผลการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิตไปใช้ในการปรับปรุง				
22	มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต	3.69	2.72	มาก
รวมเฉลี่ย		3.48	1.63	มาก

จากตารางที่ 4.9 สภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=3.48$, $SD=1.63$) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต อยู่ในลำดับสูงสุด ($M=3.69$, $SD=2.72$) รองลงมาคือ ความถูกต้องของระบบการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลการเทียบโอนหน่วยกิต ($M=3.67$, $SD=2.02$) และ ความชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการเทียบโอน ($M=3.65$, $SD=1.31$) ส่วนรายการที่อยู่ในลำดับต่ำสุด คือ ความเหมาะสมของการจัดองค์กรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิต ($M=3.21$, $SD=.72$) และ การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ($M=3.25$, $SD=.81$)

1.4 การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตตามความคิดเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

1.4.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ตอบ

แบบสอบถาม

ตารางที่ 4.10 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ตอบแบบสอบถาม (n=163)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	35	21.47
หญิง	128	78.53
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	0.61
20 – 30 ปี	43	26.38
31 – 40 ปี	72	44.17
41 – 50 ปี	39	23.93
51 – 60 ปี	6	3.68
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	1	0.61
3. วัตถุประสงค์ของการศึกษาหลักสูตรแบบ Non-degree (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในอาชีพ	99	60.74
เพื่อการเทียบโอนเข้าสู่ระดับปริญญา	28	17.18
เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในอาชีพ และ เพื่อการเทียบโอนเข้าสู่ระดับปริญญา	36	22.09
4. ประสบการณ์การได้รับการเทียบโอนหน่วยกิต		
เคยเทียบโอนหน่วยกิต	43	26.38
ไม่เคยเทียบโอนหน่วยกิต	120	73.62
5. กรณีนักศึกษาเคยเทียบโอนหน่วยกิต		
ใช้ประสบการณ์การศึกษาในระบบโรงเรียนเพื่อเทียบโอนหน่วยกิต	32	19.63
ใช้ประสบการณ์การศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเทียบโอนหน่วยกิต	4	2.45
ใช้ประสบการณ์การศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อเทียบโอนหน่วยกิต	7	4.29

จากตารางที่ 4.10 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 78.53) มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี (ร้อยละ 44.17) ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาหลักสูตรแบบ Non-degree คือ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในอาชีพ (ร้อยละ 60.74) สำหรับประสบการณ์การได้รับการเทียบโอนหน่วยกิต ส่วนใหญ่ไม่เคยเทียบโอนหน่วยกิต (ร้อยละ 73.62) ซึ่งกลุ่มผู้เคยเทียบโอนหน่วยกิต ส่วนใหญ่ใช้ประสบการณ์การศึกษาในระบบโรงเรียนเพื่อเทียบโอนหน่วยกิต (ร้อยละ 19.63)

1.4.2 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช ตามความคิดเห็นของนักศึกษา

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตามความคิดเห็นของนักศึกษา (n=163)

รายการ	M	SD	แปลความ
ระบบข้อมูลสารสนเทศ			
1 ระบบข้อมูลสารสนเทศสามารถตอบสนองต่อการใช้ งานบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.10	.66	มาก
การประชาสัมพันธ์			
2 รูปแบบการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแบบ Non-degree สามารถเข้าถึง กลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง	4.02	.72	มาก
การใช้สื่อและเทคโนโลยี			
3 การใช้สื่อและเทคโนโลยีมีความหลากหลายและสนองต่อความต้องการของ ผู้เรียน	4.12	.64	มาก
การจัดการเรียนการสอน			
4 การจัดการเรียนการสอนมีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมระหว่างผู้เรียน กับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน	4.07	.71	มาก
5 การจัดการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.16	.61	มาก
การติดตามและประเมินผล			
6 การติดตามและประเมินผลผู้เรียนดำเนินการทั้งระหว่างและเมื่อสิ้นสุดการเรียน การสอน	4.04	.69	มาก
การให้บริการช่วยเหลือผู้เรียน			
7 มีการให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือผู้เรียนตลอดหลักสูตรแบบ Non-degree	4.02	.76	มาก
จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา/ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน			
8 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแบบ Non-degree	4.04	.67	มาก
ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree			
9 ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree	4.04	.71	มาก
ประโยชน์ต่อผู้เรียน			
10 ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	4.17	.63	มาก
11 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ได้จริง	4.23	.64	มาก
รวมเฉลี่ย	4.09	.68	มาก

จากตารางที่ 4.11 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.09$, $SD=.68$) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ได้จริง อยู่ในลำดับสูงสุด ($M=4.23$, $SD=.64$) รองลงมา คือ ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ($M=4.17$, $SD=.63$) และ การจัดการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($M=4.16$, $SD=.61$) ส่วนรายการที่ที่อยู่ในลำดับ คือ รูปแบบการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแบบ Non-degree สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง ($M=4.02$, $SD=.72$) และมีการให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือผู้เรียนตลอดหลักสูตรแบบ Non-degree ($M=4.02$, $SD=.76$)

1.4.3 สภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตของ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของนักศึกษา

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิต สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 สภาพการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของนักศึกษา (n=163)

รายการ	M	SD	แปลความ
ระบบข้อมูลสารสนเทศ			
1 ระบบข้อมูลสารสนเทศสามารถตอบสนองต่อการใช้งานของระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.06	.67	มาก
การเสนอขอรับการเทียบโอน			
2 ความชัดเจนเกี่ยวกับหลักฐานที่ต้องเตรียมเพื่อขอรับการเทียบโอน	3.99	.67	มาก
3 ความชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการเทียบโอน	3.98	.66	มาก
การจัดทำเกณฑ์การเทียบโอน			
4 ความเหมาะสมของเกณฑ์การเทียบโอน	4.01	.66	มาก
5 ความชัดเจนของเกณฑ์การเทียบโอน	4.03	.66	มาก
การรับรองและการเทียบโอนหน่วยกิต			
6 ความเหมาะสมของวิธีการรับรองและการเทียบโอนหน่วยกิต	4.06	.66	มาก
ความพึงพอใจของผู้ที่ได้รับการเทียบโอนหน่วยกิต			
7 ความพึงพอใจต่อกระบวนการเทียบโอนหน่วยกิต	4.09	.71	มาก
รวมเฉลี่ย	4.03	.67	มาก

จากตารางที่ 4.12 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.03$, $SD=.67$) เมื่อพิจารณารายการย่อย พบว่า ความพึงพอใจต่อกระบวนการเทียบโอนหน่วยกิต ($M=4.09$,

$SD=.71$) อยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมา คือ ความเหมาะสมของวิธีการรับรองและการเทียบโอนหน่วยกิต ($M=4.06, SD=.66$) ระบบข้อมูลสารสนเทศสามารถตอบสนองต่อการใช้งานของระบบคลังหน่วยกิตและการเทียบโอนหน่วยกิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($M=4.06, SD=.67$) ส่วนรายการที่อยู่ในลำดับต่ำสุด คือ ความชัดเจนเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการเทียบโอน ($M=3.98, SD=.66$)

2. การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยเทอร์บูกา อินโดนีเซีย (Universitas Terbuka, Indonesia)

มหาวิทยาลัยเทอร์บูกา อินโดนีเซีย ได้ทำวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินการโปรแกรมการศึกษาต่อเนื่องในการเรียนรู้แบบเปิดและทางไกล โดยในการวิจัยดังกล่าวได้มีการศึกษาการดำเนินการหลักสูตรแบบ Non-degree 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้นำชุมชนหมู่บ้าน หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้บริหารชุมชนหมู่บ้าน และหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยครูในระดับปฐมวัย ในรูปแบบการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมงานวิจัย 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มอาจารย์ กลุ่มเจ้าหน้าที่ และกลุ่มนักศึกษา ในแต่ละกลุ่มมีข้อค้นพบจากการศึกษา ดังนี้

2.1 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยเทอร์บูกา อินโดนีเซีย ตามความคิดเห็นของอาจารย์

ผลการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทอร์บูกา อินโดนีเซีย เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยเทอร์บูกา อินโดนีเซีย ตามความคิดเห็นของอาจารย์ (n=7)

รายการ	M	SD	แปลความ
นโยบายของสถาบัน			
1 ความชัดเจนของนโยบายการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree	3.62	.70	มาก
2 ความสามารถในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	3.87	.60	มาก
3 การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	3.62	.48	มาก
การจัดองค์กร			
4 ความเหมาะสมของการจัดองค์กรที่รับผิดชอบในหลักสูตรแบบ Non-degree	4.25	.66	มาก
5 ความเหมาะสมของการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	3.87	.60	มาก
6 ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบ	3.12	1.27	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

	รายการ	M	SD	แปลความ
ระบบข้อมูลสารสนเทศ				
7	ระบบข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลด้านความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยี ข้อมูลด้านการประสัมพันธ์ ฯลฯ	4.00	.51	มาก
โครงสร้างพื้นฐาน/ทรัพยากร				
8	โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ เช่น Platform การเรียนรู้ ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น	3.87	1.05	มาก
9	ทรัพยากรในการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree มีประสิทธิภาพ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น	3.87	.60	มาก
การศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย				
10	ความครอบคลุมในการศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	3.75	.66	มาก
การออกแบบหลักสูตรแบบ Non-degree				
11	หลักสูตรที่เปิดสอนตรงกับความเชี่ยวชาญของมหาวิทยาลัย	3.87	.66	มาก
การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแบบ Non-degree				
12	รูปแบบการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแบบ Non-degree สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง	4.00	.70	มาก
การใช้สื่อและเทคโนโลยี				
13	การใช้สื่อและเทคโนโลยีมีความหลากหลายและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน	4.12	.60	มาก
การจัดการเรียนการสอน				
14	การจัดการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแบบ Non-degree	4.25	.66	มาก
15	การจัดการเรียนการสอนมีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน	4.00	.50	มาก
การติดตามและประเมินผล				
16	การติดตามและประเมินผลหลักสูตรมีการดำเนินการเป็นระยะอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง	3.75	.66	มาก
17	การติดตามและประเมินผลผู้เรียนดำเนินการทั้งระหว่างและเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน	3.87	.60	มาก
การให้บริการช่วยเหลือผู้เรียน				
18	มีการให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือผู้เรียนตลอดหลักสูตร	4.12	.60	มาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รายการ	M	SD	แปลความ
จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา/ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน			
19 จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	4.00	1.00	มาก
ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree			
21 ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree	4.00	0.71	มาก
การนำผลการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ไปใช้ในการปรับปรุง			
22 มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree	4.00	0.50	มาก

จากแบบสอบถามข้างต้นจะเห็นได้ว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับข้อความทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยที่ เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า การจัดการเรื่อง ความเหมาะสมของการจัดการที่รับผิดชอบในหลักสูตรแบบ Non-degree อยู่ในลำดับสูงสุด ($M=4.25, SD=.66$) และหัวข้อ การจัดการเรียนการสอน เรื่อง การจัดการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแบบ Non-degree ($M=4.25, SD=.66$) ส่วนรายการที่อยู่ในลำดับต่ำสุด คือ การจัดการเรื่อง ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบ ($M=3.12, SD=1.27$)

2.2 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัย

เทอร์บูกา อินโดนีเซีย ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่

ผลการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยเทอร์บูกา อินโดนีเซีย เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.14 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยเทอร์บูกา อินโดนีเซีย ตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ (n=7)

รายการ	M	SD	แปลความ
นโยบายของสถาบัน			
1 ความชัดเจนของนโยบายการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree	3.71	.45	มาก
2 ความสามารถในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	3.71	.45	มาก
3 การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	3.86	.64	มาก
การจัดการจัดการ			
4 ความเหมาะสมของการจัดการที่รับผิดชอบในหลักสูตรแบบ Non-degree	3.71	.45	มาก
5 ความเหมาะสมของการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ	3.86	.35	มาก
6 ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบ	3.71	.45	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

	รายการ	M	SD	แปลความ
ระบบข้อมูลสารสนเทศ				
7	ระบบข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลด้านความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยี ข้อมูลด้านการประสัมพันธ ฯลฯ	3.71	.45	มาก
โครงสร้างพื้นฐาน/ทรัพยากร				
8	โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น Platform การเรียนรู้ ระบบอินเทอร์เน็ต เป็นต้น	3.86	.35	มาก
9	ทรัพยากรในการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree มีประสิทธิภาพ เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น	3.86	.64	มาก
การศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย				
10	ความครอบคลุมในการศึกษาความต้องการของกลุ่ม เป้าหมาย	4.14	.35	มาก
การออกแบบหลักสูตรแบบ Non-degree				
11	ความเหมาะสมของวิธีการในการออกแบบหลักสูตรแบบ Non-degree	4.14	.64	มาก
การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแบบ Non-degree				
12	รูปแบบการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแบบ Non-degree สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง	4.00	.75	มาก
การใช้สื่อและเทคโนโลยี				
13	การใช้สื่อและเทคโนโลยีมีความหลากหลายและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน	4.00	.53	มาก
การจัดการเรียนการสอน				
14	การจัดการเรียนการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแบบ Non-degree	4.28	.45	มาก
15	การจัดการเรียนการสอนมีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน	4.43	.50	มาก
การติดตามและประเมินผล				
16	การติดตามและประเมินผลหลักสูตรแบบ Non-degree มีการดำเนินการเป็นระยะอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง	4.14	.64	มาก
17	การติดตามและประเมินผลผู้เรียนดำเนินการทั้งระหว่างและเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน	4.28	.70	มาก
การให้บริการช่วยเหลือผู้เรียน				
18	มีการให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือผู้เรียนตลอดหลักสูตรแบบ Non-degree	4.28	.45	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการ	M	SD	แปลความ
ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree			
19 ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree	4.14	.64	มาก
การนำผลการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ไปใช้ในการปรับปรุง			
20 มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree	4.14	.64	มาก

จากแบบสอบถามข้างต้นจะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับข้อความทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า การจัดการเรียนการสอน เรื่อง การจัดการเรียนการสอนมีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน อยู่ในลำดับสูงสุด ($M=4.43$, $SD=.50$) ในขณะที่ข้อความที่อยู่ในลำดับต่ำสุดอยู่ในหัวข้อ นโยบายสถาบัน เรื่อง ความชัดเจนของนโยบายการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree ($M=3.71$, $SD=.45$) และ ความสามารถในการนํานโยบายสู่การปฏิบัติ ($M=3.71$, $SD=.45$) หัวข้อ การจัดการองค์กร เรื่อง ความเพียงพอของจำนวนบุคลากรผู้รับผิดชอบ ($M=3.71$, $SD=.45$) และหัวข้อ ระบบข้อมูลสารสนเทศ เรื่อง ระบบข้อมูลสารสนเทศของมหาวิทยาลัยสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ข้อมูลด้านผู้เรียน ข้อมูลด้านความพร้อมด้านสื่อและเทคโนโลยี ข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์ ฯลฯ ($M=3.71$, $SD=.45$)

2.3 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัย

เทอร์บูกา อินโดนีเซีย ตามความคิดเห็นของนักศึกษา

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทอร์บูกา อินโดนีเซียเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree สามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทอร์บูกา อินโดนีเซียที่ตอบแบบสอบถาม

(n=134)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	12	8.95
หญิง	122	91.04
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	3	2.23
20 – 30 ปี	49	36.56
31 – 40 ปี	50	37.31
41 – 50 ปี	28	20.89
51 – 60 ปี	4	2.98

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. วัตถุประสงค์ของการศึกษาหลักสูตรแบบ Non-degree (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เพื่อรับใบประกาศนียบัตร	5	3.73
เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในอาชีพ	107	79.85
เพื่อการเทียบโอนเข้าสู่ระดับปริญญา	19	14.17

จากตารางที่ 4.15 ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทอร์บูก้า อินโดนีเซีย ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 91.04) มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี (ร้อยละ 37.31) ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาหลักสูตรแบบ Non-degree คือ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในอาชีพ (ร้อยละ 79.85)

ตารางที่ 4.16 สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยเทอร์บูก้า อินโดนีเซีย ตามความคิดเห็นของนักศึกษา (n=134)

รายการ	M	SD	แปลความ
ระบบข้อมูลสารสนเทศ			
1 ระบบข้อมูลสารสนเทศสามารถตอบสนองต่อการใช้งานบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.92	.90	มาก
การประชาสัมพันธ์			
2 รูปแบบการประชาสัมพันธ์หลักสูตรแบบ Non-degree สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง	3.95	.97	มาก
การใช้สื่อและเทคโนโลยี			
3 การใช้สื่อและเทคโนโลยีมีความหลากหลายและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน	4.10	.86	มาก
การจัดการเรียนการสอน			
4 การจัดการเรียนการสอนมีการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน	4.18	.80	มาก
การติดตามและประเมินผล			
5 การติดตามและประเมินผลผู้เรียนดำเนินการทั้งระหว่างและเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน	4.11	.87	มาก
การให้บริการช่วยเหลือผู้เรียน			
6 มีการให้บริการให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยเหลือผู้เรียนตลอดหลักสูตรแบบ Non-degree	4.15	.85	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

รายการ	M	SD	แปล ความ
จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา/ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน			
7 ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแบบ Non-degree	4.11	.81	มาก
ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree			
8 ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree	4.30	.75	มาก
ประโยชน์ต่อผู้เรียน			
9 ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	4.31	.75	มาก
10 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ได้จริง	4.30	.74	มาก

จากแบบสอบถามข้างต้นจะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยกับข้อความทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยที่เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า ประโยชน์ต่อผู้เรียน เรื่อง ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อยู่ในลำดับสูงสุด ($M=4.31$, $SD=.75$) ส่วนรายการที่อยู่ในลำดับต่ำสุดคือ ระบบข้อมูลสารสนเทศ เรื่อง ระบบข้อมูลสารสนเทศสามารถตอบสนองต่อการใช้ งานบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($M=3.92$, $SD=.90$)

3. การบริหารจัดการหลักสูตร Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยเปิดมาเลเซีย (Open University Malaysia)

1) ข้อมูลทั่วไป

มหาวิทยาลัยเปิดมาเลเซีย (Open University Malaysia: OUM) เป็นมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี 2000 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนทุกคน

OUM ได้จัดการศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษาใน 3 กลุ่มหลัก (Cluster) คือ 1) ธุรกิจและการจัดการ 2) ศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ 3) วิทยาศาสตร์ประยุกต์ และ ในปี 2006 OUM ได้ดำเนินการรับนักศึกษาเข้าเรียนเป็นระบบเปิด (Open Entry Admission System) ซึ่งเป็นระบบการรับนักศึกษาที่มีความยืดหยุ่น (Flexible entry) โดยประเมินประสบการณ์การทำงานของบุคคล เพื่อให้เข้าเรียนในลักษณะการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งรองรับการทำงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้ OUM เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศที่ได้รับการกิจในการจัดการศึกษาทางไกลเพื่อยกระดับคุณภาพประชากร เนื่องจาก การที่ประชากรมีโอกาสได้เรียนมากขึ้นย่อมเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาทุนมนุษย์ของประเทศชาติโดยรวม และทำให้เกิดการยกระดับผลิตภาพแรงงานและรายได้ของประชาชน

2) การบริหารจัดการหลักสูตร Non- degree

การจัด Non- degree program ของมหาวิทยาลัยเปิดมาเลเซีย มีหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะ เรียกว่า The Institute of Professional Development, Open University of Malaysia (IPD - OUM) IPD ได้ถูกจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในเดือนพฤศจิกายน ปี 2000 เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่ผู้ที่อยู่ในวัยทำงานของมาเลเซีย IPD ทำหน้าที่เชื่อมโยงมหาวิทยาลัยต่าง ๆ สถาบันการวิจัย หน่วยฝึกอบรมและผู้เชี่ยวชาญทางด้านอุตสาหกรรม เพื่อที่จะจัดหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถแข่งขันและปรับตัวในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว IPD มีบทบาทสำคัญในการตอบสนองนโยบายของชาติในการปรับเปลี่ยนประเทศมาเลเซียไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูงในปี 2020 โดย IPD ทำหน้าที่ในการจัดโปรแกรมวิชาชีพอย่างหลากหลายที่มีลักษณะเป็นนวัตกรรม มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันแก่ประชากรวัยทำงานของประเทศ โดยมีวิสัยทัศน์ และพันธกิจ ดังนี้

วิสัยทัศน์ เป็นสถาบันจัดการศึกษาต่อเนื่องและการพัฒนาที่โดดเด่นและมีประสิทธิภาพสำหรับสถานประกอบการและประชากรวัยทำงานในประเทศและภูมิภาคใกล้เคียง

พันธกิจ ร่วมมือกับเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญที่หลากหลายทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับนานาชาติเพื่อพัฒนาและจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรพัฒนาวิชาชีพที่ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ให้แก่องค์กร สถานประกอบการ และบุคคลที่มุ่งยกระดับความรู้ความสามารถเพื่อการประกอบอาชีพ

กระบวนการจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree มีหน่วยงาน IDP ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม และตรงกับตามความต้องการของบุคคลและองค์กร ดังนั้นหลักสูตรจึงมีความหลากหลาย ทันสมัย เป็นนวัตกรรมและมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพในยุคปัจจุบัน ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนได้มีการสร้างความร่วมมืออย่างกว้างขวางกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญทางด้านอุตสาหกรรมมาร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและเป็นวิทยากร ปัจจุบันนี้มีหลักสูตรมากกว่า 100 หลักสูตร และแต่ละหลักสูตรใช้ระยะเวลา 9 เดือนถึง 1 ปี

ในด้านการประชาสัมพันธ์ หน่วยงาน IDP ได้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรผ่านสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะ website ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจ และจูงใจให้กลุ่มเป้าหมายได้ศึกษารายละเอียดซึ่งเข้าถึงได้ง่ายและมีขั้นตอนการสมัครที่ชัดเจน

สำหรับวิธีการเรียนการสอนใช้วิธีการหลากหลายได้แก่ collaborative learning, action learning groups, social learning, work-related challenge, collective learning events โดยจัดทั้งแบบเผชิญหน้าและแบบออนไลน์

ตารางที่ 4.17 ตัวอย่างหลักสูตรแบบ Non- degree ของมหาวิทยาลัยเปิดมาเลเซีย

Client	Programmes
Nestle Malaysia	<ul style="list-style-type: none"> • Professional Certificate in Sales • Executive Diploma in Manufacturing Management • Advanced Clerical Development Programme
Maybank Berhad	<ul style="list-style-type: none"> • Content Development – e-English Language Programme • Performance Management System
AEON-Jusco	<ul style="list-style-type: none"> • Career Certificate in Retail Operations • Executive Diploma in Retail Management • Executive Diploma in Safety & Security Management • Executive Diploma In Human Resource Management • Executive Diploma in Business Management
Pos Malaysia Berhad	<ul style="list-style-type: none"> • Short –Term Programmes
Awana Hotel & Resort	<ul style="list-style-type: none"> • Corporate Teamwork • Young Achievers and Eco-Edu Leadership Camp • English Camp
Danone Dumex Malaysia	<ul style="list-style-type: none"> • Executive Diploma in Dumex Business Management
National Institute of Occupational Safety and Health	<ul style="list-style-type: none"> • Executive Diploma in Occupational Safety and Health
Malaysian Employers Federation	<ul style="list-style-type: none"> • Executive Diploma in Human Resource Management • Executive Diploma in Business Management
Tentera Udara Diraja Malaysia	<ul style="list-style-type: none"> • Short Term Training Programmes • Executive Diploma in Logistics Management • Executive Diploma in Human Resource Management

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

Client	Programmes
Tentera Darat Diraja Malaysia	<ul style="list-style-type: none"> • Executive Diploma in Human Resource Management
Tentera Laut Diraja Malaysia	<ul style="list-style-type: none"> • English Proficiency Course • International Banking • Logistic Management • Advance Warehouse Management
Proton Holdings Berhad	<ul style="list-style-type: none"> • Train-The-Trainers (9 modules)
Gamuda Berhad	<ul style="list-style-type: none"> • Project Management
Panasonic Industrial Company (M) Sdn. Bhd.	<ul style="list-style-type: none"> • Professional Certificate in Manufacturing & Operations Management
Bank Kerjasama Rakyat (M) Sdn Bhd	<ul style="list-style-type: none"> • ICDL • English Programme
Samsung Malaysia	<ul style="list-style-type: none"> • Executive Development Programme
Island & Peninsular Berhad	<ul style="list-style-type: none"> • Project Management
Ambank	<ul style="list-style-type: none"> • High Performance Team building
Hong Leong Bank	<ul style="list-style-type: none"> • Supervisory Skills for the First Liners
Toyota Boshuku	<ul style="list-style-type: none"> • Executive Diploma in Toyota Boshuku Business Management
RHB Bank	<ul style="list-style-type: none"> • Executive Diploma in Management (Banking Services)
Bursa Malaysia	<ul style="list-style-type: none"> • English for Workplace

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

Client	Programmes
Agensi Pengurusan Kaunseling dan Kredit (AKPK)	<ul style="list-style-type: none"> Executive Diploma in Financial Counselling
Yayasan Pelajaran Johor	<ul style="list-style-type: none"> English in Camp

หมายเหตุ: <https://ipdoum.edu.my/about-us.php>

ผลของการจัดหลักสูตรแบบ Non-degree หน่วยงาน IDP ได้มีการติดตามผลการจัดหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะนำมาปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและตรงกับความต้องการของสังคม ดังตัวอย่างความคิดเห็นของผู้ที่เรียนสำเร็จจากหลักสูตร ซึ่งส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าเป็นหลักสูตรที่ให้ความรู้ในเรื่องที่ตรงกับความต้องการ ช่วยสร้างความมั่นใจในการสมัครงาน ทำให้ได้งานตามที่ต้องการ สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่แล้วก็สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาอาชีพเพื่อดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น ผู้ศึกษาขอขอบคุณมหาวิทยาลัยที่จัดหลักสูตรเหล่านี้และระบุว่าจะแนะนำผู้อื่นให้เข้ามาศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ของ IDP

3) ระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank System)

มหาวิทยาลัยเปิดมาเลเซียมีระบบการเทียบโอนหน่วยกิตที่ชัดเจน สำหรับระบบการเทียบโอนได้เริ่มขึ้นในปี 2016 เนื่องจากนักศึกษาที่สมัครเข้าเรียนกับ OUM มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และนักศึกษาจำนวนหนึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ จากการทำงานมาแล้ว ประกอบกับ สถาบันคุณวุฒิแห่งมาเลเซีย (The Malaysian Qualifications Agency: MQA) ได้มีการกำหนดให้มีระบบการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ (Accreditation of Prior Experiential Learning หรือ APEL) ตามนโยบาย และหลักการ ดังนี้

(1) นโยบาย มีดังนี้

(1.1) นักศึกษาทุกคนที่สมัครเข้าเรียนและลงทะเบียนเรียนระดับอุดมศึกษาสามารถเทียบโอนตามระบบ APEL C

(1.2) APEL C ครอบคลุมการพิจารณาเทียบโอนหน่วยกิตให้นักศึกษาโดยการประเมินความรู้และประสบการณ์เดิม ซึ่งนักศึกษาอาจเคยได้รับโดยการเรียนทางออนไลน์ Massive Open Online Courses (MOOC) หรือการเรียนด้วยตนเองโดยวิธีอื่น ๆ

(1.3) หลังจากได้รับการอนุมัติจากสถาบันคุณวุฒิแห่งมาเลเซียแล้ว สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งสามารถดำเนินการต่อโดยยึดนโยบายของ APEL C

(1.4) มหาวิทยาลัยสามารถนำนโยบายของ APEL C ไปใช้ในการเทียบโอนกับ คุณวุฒิทุกสาขาและทุกระดับตามกรอบคุณวุฒิแห่งมาเลเซีย (MQF) สำหรับการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา การเทียบโอนหน่วยกิตจะจำกัดเฉพาะรายวิชาที่มีตามหลักสูตร

(1.5) การเทียบโอนหน่วยกิตตาม APEL C มีขอบเขตจำกัดเฉพาะสาขาวิชาที่ กรอบคุณวุฒิแห่งมาเลเซียกำหนด

(1.6) การเทียบโอนรายวิชาที่เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับองค์กร วิชาชีพ จะต้องได้รับการรับรองจากองค์กรวิชาชีพก่อน

(2) หลักการ มีดังนี้

(1) ประสบการณ์ความรู้เดิมควรได้รับการยอมรับไม่ว่าความรู้นั้นได้มาจากที่ไหน และโดยวิธีการใด ถ้าความรู้นั้นมีความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ (learning outcomes) ของรายวิชาที่ จะขอเทียบโอน

(2) การประเมินเพื่อเทียบโอนควรเน้นการประเมินหลักฐาน ด้วยความเสมอภาค เที่ยงตรง ยุติธรรม ยืดหยุ่น เชื่อถือได้ และปราศจากอคติ

(3) การประเมินควรดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ปฏิบัติการที่มีความรู้ความ ชำนาญในสาขาวิชาตามกระบวนการและนโยบายที่กำหนด

(4) การประเมินควรมีวิธีการหลากหลายที่เอื้อต่อการสะท้อนระดับความรู้ (literacy) และประสบการณ์ของนักศึกษาตามผลการเรียนรู้ที่ต้องการเทียบโอน

(5) การตัดสินใจต้องเป็นไปด้วยความรับผิดชอบ (accountable) โปร่งใส ตรวจสอบ และอุทธรณ์ได้

(6) ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และให้บริการความช่วยเหลือแก่นักศึกษาที่ จะขอเทียบโอนอย่างจริงจัง ข้อมูลข่าวสารและระบบการเทียบโอนควรมีความเข้าใจง่าย และเอื้อต่อความ หลากหลายของผู้เรียน

(7) ระบบการประกันคุณภาพควรมีความชัดเจน โปร่งใส เพื่อให้เกิดความ น่าเชื่อถือ

(3) หน่วยงานที่รับผิดชอบ

มหาวิทยาลัยเปิดมาเลเซียได้รับมอบหมายจาก Malaysian Qualifications Agency MQA ให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่จัดตั้งศูนย์การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ก่อนเข้า เรียน (Accreditation Prior Experiential Learning: APEL)

พันธกิจ มุ่งขยายโอกาสการศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่ประชาชนโดยการเปิดโอกาสให้นักศึกษานำความรู้และประสบการณ์เดิมมาเทียบโอนเป็นหน่วยกิตก่อนเข้าศึกษาตามหลักเกณฑ์ของ MQA

บทบาทของศูนย์ APEL มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาและปรับปรุงระบบเทียบโอนตามกรอบมาตรฐาน ของ MQA
2. ดำเนินการเทียบโอนตามกระบวนการ APEL อย่างมีประสิทธิภาพ
3. พัฒนาศักยภาพของผู้ประเมินตามระบบ APEL โดยการฝึกอบรม
4. พัฒนาปรับปรุงเครื่องมือการประเมินความรู้และประสบการณ์เดิม
5. ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับระบบการเทียบโอน APEL

(4) ขั้นตอนการเทียบโอน

ภายใต้ระบบ APEL ผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยสามารถนำหลักฐานซึ่งแสดงถึงความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม (ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ) ทั้งจากการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย) รวมทั้งประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมที่สมัครเรียนยื่นต่อมหาวิทยาลัยเพื่อรับการประเมินเทียบโอนเป็นหน่วยกิต ซึ่งนอกจากมหาวิทยาลัยจะพิจารณาจากเอกสารและหลักฐานต่าง ๆ แล้ว อาจจะมีการทดสอบ APEL C Test เพิ่มเติม และหรือการสัมภาษณ์เพิ่มเติม เมื่อผ่านการทดสอบ APEL C Test และหรือการสัมภาษณ์แล้ว มหาวิทยาลัยจะเทียบโอนและคิดเป็นจำนวนหน่วยกิต (Credit transfer) แบบไม่ระบุเกรดเพื่อนำไปนับรวมเป็นหน่วยกิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งประเทศมาเลเซีย (Malaysian Qualifications Framework: MQF) การเทียบโอนนั้น ผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องดำเนินการภายในภาคเรียนแรกของการศึกษา ขั้นตอนของการเทียบโอน มหาวิทยาลัยได้เสนอไว้อย่างชัดเจน ซึ่งนักศึกษาสามารถดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นักศึกษากรอกข้อมูลส่วนตัวด้านความรู้ (Knowledge Resume) และประสบการณ์ ใน template บนเว็บไซต์ ช่องทาง eServices และเมนู myVirtual Learning Environment (myVLE)

ขั้นที่ 2 นักศึกษา upload เอกสารหลักฐาน

ขั้นที่ 3 คณะกรรมการของหลักสูตรทำการประเมินความรู้และประสบการณ์ของนักศึกษาเทียบกับ learning outcomes ของหลักสูตร

ขั้นที่ 4 คณะกรรมการอาจกำหนดให้ทำการทดสอบ APEL C Test และหรือสัมภาษณ์เพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 หากผ่านการประเมิน นักศึกษาจะได้รับแจ้งจำนวนหน่วยกิตที่เทียบโอนได้

ทั้งนี้ นักศึกษาสามารถเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เป็นหน่วยกิตได้สูงสุดถึง ร้อยละ 30 ของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดในโครงสร้างหลักสูตร ซึ่งแนวปฏิบัติข้างต้นสามารถลดเวลาเรียน ของนักศึกษาให้สั้นลงได้

MQF (2 nd edition)				
MQF LEVEL	GRADUATING CREDIT	SECTOR		LIFELONG LEARNING
		ACADEMIC	TVET*	
8	No credit rating	PhD by Research		Accreditation of Prior Experiment Learning (APEL)
	80	Doctoral Degree by Mixed Mode & Coursework		
7	No credit rating	Master's by Research		
	40	Master's by Mixed Mode & Coursework		
	30	Postgraduate Diploma		
	20	Postgraduate Certificate		
6	120	Bachelor's degree		
	66**	Graduate Diploma		
	36**	Graduate Certificate		
5	40	Advanced Diploma	Advanced Diploma	
4	90	Diploma	Diploma	
3	60	Certificate	Certificate	
2	30	Certificate	Certificate	
1	15	Certificate	Certificate	

*Technical and Vocational Education and Training   **Inclusive of 6 credits for U1 courses from general studies

ภาพที่ 4.1 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งมาเลเซีย (Malaysian Qualifications Framework: MQF)

หมายเหตุ: <https://apel.oum.edu.my/big-picture.html>

ตารางที่ 4.18 ตัวอย่างการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่ระดับปริญญาตรีและปริญญาโทเพื่อลดเวลาเรียน

ปริญญาตรี (ระดับ 6)	ปริญญาโท (ระดับ 7)
<ul style="list-style-type: none"> - ลดจำนวนวิชาเรียนได้ร้อยละ 30 จากโครงสร้างหลักสูตร คิดเป็น 36 หน่วยกิต หรือเท่ากับ 12 รายวิชา - ลดเวลาเรียนได้ 4 ภาคเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ลดจำนวนวิชาเรียนได้ร้อยละ 30 จากโครงสร้างหลักสูตร คิดเป็น 12 หน่วยกิต หรือเท่ากับ 4 รายวิชา - ลดเวลาเรียนได้ 1 ภาคเรียน

หมายเหตุ: <https://apel.oum.edu.my/credit-award.html>

ปัจจุบัน OUM ได้รับแต่งตั้งจาก MQA ให้ร่วมดำเนินงานและมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ APEL ของประเทศมาเลเซีย

4. การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติเกาหลี (Korea National Open University)

1) ข้อมูลทั่วไป

ประเทศเกาหลีใต้สามารถพัฒนาประเทศให้หลุดจากการเป็นประเทศด้อยพัฒนาได้สำเร็จภายในเวลาไม่กี่ทศวรรษอันเนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านทางการศึกษา สังคมเกาหลีจึงมีค่านิยมอย่างสูงในการให้การศึกษาที่ดีที่สุดแก่บุตรหลาน ค่านิยมดังกล่าวทำให้เกิดวัฒนธรรมการศึกษาที่มีความเคร่งเครียดขึ้นในหมู่นักเรียนเกาหลีใต้ เพื่อสามารถเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม ยังมีประชาชนจำนวนมากขาดโอกาสศึกษาต่อในระบบหลังจบมัธยมปลาย รวมทั้งกลุ่มด้อยโอกาสทางสังคม

วิธีการทางการศึกษาสำคัญที่ประเทศเกาหลีพัฒนาและดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อนโยบายการสร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผู้ขาดโอกาสดังกล่าว คือ การจัดการศึกษาระบบเปิดด้วยการจัดโปรแกรมแบบ Non-degree และการใช้ระบบคลังหน่วยกิตที่เรียกว่า ACBS (Academic Credit Bank System) ซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายเรื่อยมา

2) การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree

มหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติเกาหลีมุ่งพัฒนาทรัพยากรคนด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้มหาวิทยาลัยใช้ แนวทางเดียวกันในการพัฒนาระบบการศึกษาของตนโดยเน้นการใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสังคมการเรียนรู้ตลอด ชีวิต มหาวิทยาลัยเปิดแห่งชาติเกาหลีมีวิทยาลัย (College) 4 แห่ง ซึ่งจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท) และระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ ยังมี Prime College จัดการศึกษาสำหรับนักศึกษา หรือคนทั่วไปที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า ด้วยการเรียนรายวิชาหลากหลายเพื่อรองรับคนทำงาน และสังคมผู้สูงอายุ โดยการลงทะเบียนเรียนแบบบางเวลา

(Part-Time Enrollment) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยในการจะขอรับปริญญาหากสะสมหน่วยกิตได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด

รายวิชาในหลักสูตรแบบ Non-degree ที่เปิดสอนใน Prime College แบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

1. โปรแกรมสำหรับผู้ทำงาน โดยเน้นผู้เรียนที่ทำงานในสถานประกอบการและต้องการศึกษาต่อในรายวิชาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรายวิชาแกน และรายวิชาเพิ่มเติม ในการพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานในการทำงาน เพื่อให้มีความพร้อมในการทำงาน ตัวอย่างรายวิชา เช่น

- Basic Work Skills Standard Course
- Basic Work Skills Enhancement Course

2. โปรแกรมสำหรับผู้สูงอายุ เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับลักษณะความต้องการของนักศึกษาที่เป็นผู้สูงอายุ รายวิชาต่าง ๆ จึงเน้นการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพชีวิตและการพัฒนาตนเองของคนวัยกลางคนและผู้สูงอายุ ในช่วงวัย 40-60 ปี ตัวอย่างรายวิชา เช่น

- Liberal Arts & Civic Literacy
- Second Life University Track
- Return to Farming and Rural Life
- Entrepreneurship, Reemployment (Outplacement)
- Social Economy & International Cooperation

ตารางที่ 4.19 ตัวอย่าง การจัดหลักสูตรแบบ Non-degree ของ Prime College มหาวิทยาลัยเปิด
แห่งชาติเกาหลี

Curriculum Guide Table		
GRADE	SUBJECT	
	1 st Semester, 2021	2 nd Semester, 2021
1	<ul style="list-style-type: none"> • Understanding of Campus Life • Basic English • Hobbies and Arts 	<ul style="list-style-type: none"> • Reading and Writing • Practical English • Thinking in the Film • Financial Accounting

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

curriculum guide Table		
GRADE	SUBJECT	
	• 1 st Semester, 2021	• 2 nd Semester, 2021
	<ul style="list-style-type: none"> • Principles of Management • Accounting Principle • Principles of Economics I 	<ul style="list-style-type: none"> • Principles of Economics II • Introduction to Quantitative Management Analysis • Vocational Consciousness and Work Ethics
2	<ul style="list-style-type: none"> • Logical Writing and Communication • Self Management and Self Leadership • Managerial Accounting • Financial Management • Commercial Law • Marketing • Financial Accounting – Principles and Practice 	<ul style="list-style-type: none"> • The Humanistic Understanding of Science and Technology • Philosophy in Themes of Human Life • Introduction to Tax Laws • Production and Logistics Management • Accounting Information System • Cost Accounting • Investments Theory

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

Curriculum Guide Table		
GRADE	SUBJECT	
	• 1 st Semester, 2021	• 2 nd Semester, 2021
3	<ul style="list-style-type: none"> • Logical Thinking and Problem Solving • Psychology in Everyday Life • Organizational Behavior • Case Study on Financial Accounting • Financial Statements Analyses • Tax Accounting • Financial Industry 1 	<ul style="list-style-type: none"> • Invention and Patent • Advanced Accounting • Advanced Financial Management • Intensifying Learning of Tax Law • Financial Industry 2 • Case Study on Service Management
4	<ul style="list-style-type: none"> • Internet and Ubiquitous • Basics for Everyday Life • Auditing • Computerized Tax Accounting Qualification • International Finance • Strategic Management for Small and Medium Enterprises 	<ul style="list-style-type: none"> • Basic Business Chinese • M&A and Valuation • Public Finance • Risk Management • Understanding Digital Economy • Successful Start-up

หมายเหตุ: <https://engknou.knou.ac.kr/engknou/6496/subview.do?epTicket=LOG>

Prime College จัดการศึกษาโดยผ่านเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การบริการทางวิชาการในระบบเปิด (Sharing and Openness) โดยใช้ Open Educational Resources service (OER หรือ MOOC) เป็นโครงการระดับชาติที่มีบทบาทในการเผยแพร่ เนื้อหาความรู้ ด้านต่าง ๆ แก่คนในชาติ ทุกช่วงวัยแบบให้เปล่า

2. ศูนย์การเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย hub university ทำหน้าที่ในการประสานความร่วมมือ ระหว่างสถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัย โรงเรียนอาชีวศึกษา และสถานศึกษานอกระบบ) เพื่อ ปฏิบัติงานร่วมกับรัฐบาลทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นในการวิจัยร่วมกัน และการพัฒนาหลักสูตรทาง ธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะ รวมถึงการเปิดสอนแบบออนไลน์ในบางวิชา ตามความต้องการของผู้แสวงหา งานทำ และผู้ทำงานที่ต้องการหาความก้าวหน้าในงานอาชีพ

สำหรับวิธีการเรียน คือ การเรียนโดยใช้ตำรา การเรียนผ่านทางวิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ มัลติมีเดีย Video Conferencing web-based และการเรียนแบบเผชิญหน้า

3) ระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank System)

(1) นโยบาย มีดังนี้

รัฐบาลเกาหลีได้ดำเนินนโยบายปฏิรูปการศึกษา ตั้งแต่ปี 1995 โดยเน้นการจัดการ การศึกษาระบบเปิดและการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อเข้าสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้โดยผ่านการ ศึกษา ต่อเนื่อง จึงได้เริ่มดำเนินการระบบคลังหน่วยกิต ภายใต้กฎหมาย Act on Recognition of Credits ซึ่ง ระบบคลังหน่วยกิตช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการศึกษาระดับปริญญาเมื่อสะสมหน่วยกิตได้ตามเกณฑ์ที่ กำหนด ประเทศเกาหลีได้เริ่มระบบคลังหน่วยกิต ตั้งแต่ปี 1998 ทำให้เกิดการพัฒนาศูนย์การมัธยมศึกษา ทั้ง ด้านปริมาณและคุณภาพ ภายใต้ระบบคลังหน่วยกิต (Academic Credit Bank System: ACBS) ได้เปิด โอกาสให้เทียบโอนความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนในหลากหลายสาขาวิชา และหลากหลายวิธีการ เรียน เพื่อประกันโอกาสการเข้าถึงการศึกษารวมตลอดชีวิตอย่างยืดหยุ่นและมีคุณภาพ

ระบบคลังหน่วยกิตจะมีระบบบริการข้อมูลข่าวสารที่เบ็ดเสร็จซึ่งช่วยให้ผู้เรียนทั่ว ประเทศเข้าถึงข้อมูลและรายละเอียดของระบบคลังหน่วยกิต ระบบบริการข้อมูลข่าวสารนี้เป็นแบบ computer based ซึ่งเอื้อให้ผู้เรียนเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลของตนเอง และประวัติการสะสมหน่วยกิตกับ ระบบคลังหน่วยกิต นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายวิชาที่สามารถเทียบโอนได้และหลักสูตร มาตรฐานโดยทั่วไปนักศึกษาจะได้รับหน่วยกิตจากการเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาโดยตรง การศึกษา จากสถาบันฝึกอบรม จากการศึกษาภาคนอกเวลา การศึกษาระดับประกาศนียบัตร และการทดสอบ หลังจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง (bachelor's degree exam for self-education) หรือการทดสอบเพื่อ ยกเว้นการเรียนในบางรายวิชา

มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จึงทำหน้าที่ในการส่งเสริมและพัฒนาประชากรผู้ที่ไม่มีโอกาสได้เรียนในระดับอุดมศึกษามาก่อนให้มีโอกาสได้เรียนด้วยระบบที่มีความยืดหยุ่น และการเรียนการสอนที่มีช่องทางหลากหลาย รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงสู่ระบบการศึกษาประเภทอื่น ๆ ได้ง่าย

(2) หลักการ มีดังนี้

(2.1) แหล่งที่มาของหน่วยกิตที่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้เทียบโอนหน่วยกิตที่ผู้เรียนสามารถนำมาใช้เทียบโอนมาจากแหล่งที่มา 6 ช่องทาง ได้แก่

(2.1.1) ผู้เรียนเคยศึกษาในมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยมาก่อน แต่ได้ลาออกหรือออกกลางคัน โดยมีหน่วยกิตของวิชาที่เรียนมาแล้วจำนวนหนึ่ง

(2.1.2) ผู้เรียนเคยจบการศึกษาโดยการเรียน part- time หรือการศึกษาต่อเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย

(2.1.3) ผู้เรียนเคยจบการศึกษาที่จัดโดยสถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต (National Institute for Lifelong Education: NILE)

(2.1.4) ผู้เรียนได้รับประกาศนียบัตรระดับชาติหรือประกาศนียบัตรของเอกชนที่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ

(2.1.5) ผู้เรียนผ่านการทดสอบด้วยตนเองเพื่อรับปริญญา (the Self-Study Bachelor's Degree) ซึ่งมีการทดสอบทั้งหมด 4 ครั้ง (การสอบผ่านแต่ละครั้งคิดเป็น 35 หน่วยกิต) นักศึกษาอาจสอบไม่ผ่านทั้ง 4 ครั้งแต่ก็สามารถสะสมหน่วยกิตและมีการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม

(2.1.6) ผู้เรียนมีทักษะหรือผ่านการอบรมด้านมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible cultural properties) เช่น การร้องและพ็อนรำ รวมทั้งผู้ที่มีทักษะด้านงานศิลปกรรมพิเศษและหายาก เช่น งานสลักหิน

ทั้งนี้ เกาหลีไม่มีกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ดังนั้น หน่วยกิตจากช่องทางที่ 3-6 ต้องได้รับการรับรองจากสถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต (NILE)

(2.2) คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าสู่การเทียบโอนและสะสมหน่วยกิต

ผู้ที่จะเข้าสู่การเทียบโอนและสะสมหน่วยกิตต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

(2.2.1) คนที่ไม่มีโอกาสเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาตามวัย

(2.2.2) คนที่ต้องการศึกษาต่อ เนื่องจากออกกลางคันจากมหาวิทยาลัย

(2.2.3) คนทำงานที่มีคุณสมบัติอื่น ๆ แต่ไม่มี diploma

(2.2.4) คนที่ประสงค์จะเรียนสาขาใหม่ (แม้จะมี diploma แล้ว)

(2.2.5) คนที่ต้องการ diploma โดยการสะสมหน่วยกิตและผ่านการสอบตามขั้นตอนต่าง ๆ จากการเรียนด้วยตนเอง

ทั้งนี้ มีเกณฑ์การเทียบโอนหน่วยกิตตามมาตรา 7 ของกฎหมาย Act on Recognition of Credits ดังนี้ (Lee & Lee, 2015)

- ผู้เรียนที่สะสมหน่วยกิตได้มากกว่า 35 สามารถเข้ารับการทดสอบระดับเบื้องต้น (basic) (step 2 ของการศึกษาระดับปริญญาตรี)
- ผู้เรียนที่สะสมหน่วยกิตได้มากกว่า 70 สามารถเข้ารับการทดสอบระดับก้าวหน้า (advance)
- ผู้เรียนที่สะสมหน่วยกิตได้มากกว่า 105 สามารถเข้ารับการทดสอบประมวลความรู้ (comprehensive test) เพื่อจบการศึกษาได้

ในการรับปริญญาบัตรระดับปริญญาตรีผู้เรียนจะต้องมี 140 หน่วยกิต และสำหรับอนุปริญญา (associate's degree) จะต้องมียังน้อย 80 หน่วยกิต (หลักสูตร 120 หน่วยกิต ระยะเวลา 3 ปี) ซึ่งทั้ง 2 กรณีจะต้องเรียนไม่เกิน 42 หน่วยกิตต่อปี และต้องลงทะเบียนไม่เกิน 24 หน่วยกิตต่อหนึ่งภาคเรียน โดยในแต่ละวิชาที่มี 1 หน่วยกิต จะมีหน่วยการเรียน 15 หน่วยทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และใช้เวลาเรียน 4 สัปดาห์หรือมากกว่า (นับเวลาเรียนหน่วยละ 50 นาที และเรียนครั้งละ 100 นาที)

(3) หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ในกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิต (Academic Credit Bank System: ACBS) อนุมัติหลักสูตรของสถาบันการศึกษา และสถาบันการฝึกอบรมต่าง ๆ ประกาศมาตรฐานหลักสูตร ประสาทปริญญาแก่ผู้ขอเทียบโอน

สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต (NILE) มีหน่วยงานหนึ่งชื่อ Division of Credit and Academic Accreditation ทำหน้าที่

- 1) พิจารณาและอนุมัติการขอเทียบโอนหน่วยกิต
- 2) กำหนดแผนการประเมินโปรแกรมการศึกษาและนำไปสู่การปฏิบัติ
- 3) สร้างเกณฑ์คุณภาพสำหรับหลักสูตร
- 4) รับลงทะเบียนการเทียบโอนหน่วยกิต
- 5) ตรวจสอบและอนุมัติเกณฑ์การจบการศึกษา
- 6) สร้างระบบข้อมูลสำหรับ ACBS
- 7) จัดตั้งคณะกรรมการการเทียบโอน ACBS
- 8) บริหารจัดการศูนย์ข้อมูลข่าวสารและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเทียบโอน

คณะกรรมการการศึกษาระดับจังหวัด ซึ่งมี 16 แห่ง ทำหน้าที่เป็นผู้แทนในระดับจังหวัดในการปฏิบัติกรรับลงทะเบียน ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง ให้ข้อมูลและคำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับ ACBS และอนุมัติการเทียบโอนหน่วยกิต

สถาบันที่จัดการศึกษาเพื่อนำมาเทียบโอนเข้าสู่ระดับอุดมศึกษาได้ มีดังต่อไปนี้

- สถาบันการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง หรือสถาบันการศึกษาเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายการศึกษาตลอดชีวิต

- สถาบันอาชีวศึกษาและฝึกอบรมที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายอาชีวศึกษาและฝึกอบรม

- ศูนย์การศึกษาต่อเนื่องของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

- โรงเรียนเทคนิคระดับสูงหรือโรงเรียนเฉพาะทาง

- หน่วยงานสื่อสารมวลชนซึ่งมีบทบาทในการให้ส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง

- สถาบันการศึกษาต่อเนื่องหรือสถาบันการฝึกอบรมอื่น ๆ ที่ได้รับการรับรองจาก MOE

สถาบันการศึกษาเหล่านี้ จะได้รับการประเมินด้านผู้สอน หลักสูตร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ดังนี้

- ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติเทียบเท่าอาจารย์ที่ทำงานเต็มเวลาในวิทยาลัย โดยมีจำนวนผู้สอนเพียงพอและสอนไม่เกิน 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

- ห้องเรียนจะต้องมีพื้นที่มากกว่า 1 ตารางเมตรต่อนักศึกษาหนึ่งคน และมีวัสดุอุปกรณ์ ห้องทดลอง ห้องสำนักงาน ห้องแนะแนว และห้องสมุด

- หลักสูตรที่ใช้สอน ทุกวิชาจะต้องเป็นไปตามหลักสูตรมาตรฐานที่กำหนดโดย NILE

ทั้งนี้ หลักสูตรมาตรฐานดังกล่าวข้างต้น หมายถึงแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา ซึ่งมีแนวการเตรียมการสอน และรายละเอียดคำอธิบายจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ ทั้งนี้ MOE และ NILE เป็นผู้กำหนดหลักสูตรมาตรฐานโดยขอความร่วมมือกับนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง องค์กรประกอบของหลักสูตรมาตรฐานประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการศึกษา รายวิชา และจำนวนหน่วยกิต สำหรับวิชาทั่วไป วิชาเฉพาะ และวิชาเลือก เงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี การประเมินผลและการควบคุมคุณภาพ

(4) ขั้นตอนการเทียบโอน

นักศึกษาที่ต้องการได้รับปริญญาต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(4.1) สมัครและลงทะเบียนโดยกรอกแบบฟอร์มการลงทะเบียนและแบบฟอร์มการรับรองหน่วยกิต

(4.2) ส่งแบบฟอร์มที่ NILE หรือสำนักงานการศึกษาจังหวัด

(4.3) เมื่อลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว นักศึกษาแต่ละคนจะต้องสะสมหน่วยกิตทั้ง โดยการเรียนและการเทียบโอนจนครบจำนวนหน่วยกิตตามหลักสูตร

(4.4) หลังจากนักศึกษาสะสมหน่วยกิตจนครบตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด (140 หน่วยกิตสำหรับปริญญาตรี 80 หน่วยกิตสำหรับประกาศนียบัตร 2 ปี และ 120 หน่วยกิตสำหรับประกาศนียบัตร 3 ปี) ผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องจัดส่งหลักฐานการขออนุมัติปริญญาที่ NILE หรือที่สำนักงานการศึกษาจังหวัด

(4.5) หลักฐานดังกล่าวจะถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการกลั่นกรองเพื่อการเทียบโอนหน่วยกิตของ NILE

(4.6) หลักฐานจะถูกส่งต่อไปยัง MOE เพื่อการตรวจสอบขั้นสุดท้าย

(4.7) นักศึกษาจะได้รับใบปริญญาบัตรจาก MOE หรือจากวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยโดยตรง กรณีการได้ปริญญาจากมหาวิทยาลัยโดยตรง นักศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติตามเงื่อนไขเฉพาะของสถาบัน (เช่น เข้ารับการศึกษามากกว่า 84 หน่วยกิตในมหาวิทยาลัยหรือมากกว่า 48 หน่วยกิตสำหรับประกาศนียบัตร 2 ปีของวิทยาลัย หรือมากกว่า 65 หน่วยกิตสำหรับประกาศนียบัตร 3 ปีของวิทยาลัย)

ตารางที่ 4.20 ตัวอย่างปริญญาตรีและอนุปริญญาในด้านต่าง ๆ ที่ผ่านระบบการสะสมหน่วยกิต (ACBS)

Bachelor's Level	Associate's level
<ul style="list-style-type: none"> • Home Economics • Nursing • Business Administration • Economics • Engineering • Tourism • Advertising • Military Science • Dance, Liberal Art • Library and Information Science • Fine Arts • Beauty Art • Law • Public Health 	<ul style="list-style-type: none"> • Home Economics • Business Administration • Engineering • Tourism • Military Science • Agriculture • Industrial Art • Biotechnology • Language, Arts • Riryo (a form of physiotherapy) • Traditional Arts • Sports • Public Administration

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

Bachelor's Level	Associate's level
<ul style="list-style-type: none"> • Theology, Arts • Arts in Music • Science • Traditional Arts • Science in Leisure and Sports • Oceanography • Science in Public Administration • Fashion • Criminal Investigation 	<ul style="list-style-type: none"> •

หมายเหตุ: Usher, A. (2014). The Korean Academic Credit Bank: A Model for Credit Transfer in North America? Toronto: Higher Education Strategy Associates.

นอกจากนี้ Lee & Lee (2015) ได้ยกตัวอย่างการเรียนโดยการสะสมหน่วยกิตเพื่อรับปริญญา ด้านเครื่องสำอาง (Degree of Cosmetology) ซึ่งริเริ่มครั้งแรกในวิทยาลัยแห่งหนึ่งในปี 1991 และได้รับความนิยมจากนักศึกษา เนื่องจากธุรกิจเครื่องสำอางในประเทศเกาหลีได้สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในระดับสูง โดยเครื่องสำอางเกาหลีได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในตลาดทั่วทวีปเอเชีย การเติบโตทางเศรษฐกิจดังกล่าวได้สร้างความต้องการบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านเครื่องสำอางอย่างมากทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท นำไปสู่การเพิ่มจำนวนภาควิชาเครื่องสำอาง (cosmetology departments) มากกว่า 100 แห่งในปัจจุบัน ซึ่งนอกจากเป็นการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้กับประเทศแล้วยังเป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทั้งด้านปริมาณและคุณภาพทางวิชาการอีกด้วย

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ACBS มีชื่อเสียงในด้านการสนับสนุนประเทศเกาหลีในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ยั่งยืน ด้วยการนำเสนอระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เอื้อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ ปัจจุบัน มีสถาบันการศึกษา 430 แห่ง ได้รับรองระบบ ACBS เพื่อให้หน่วยกิตเทียบเท่ากับหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยได้ อาทิ สถาบันเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ใหญ่ สถาบันอาชีวศึกษาและการจัดการอบรม และสถาบันเทคนิคขั้นสูงและการศึกษาออนไลน์ จากการทำงานของสถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต พบว่า ACBS ถือเป็น “ความสำเร็จที่โดดเด่นและทำชื่อเสียงให้กับประเทศ” ดังจะเห็นได้ว่าตั้งแต่เริ่มจัดตั้งในปี 1998 ถึง 2018 มีผู้คนจำนวนมากกว่า 1.5 ล้านคนได้รับการศึกษาในลักษณะต่างๆ ผ่านระบบนี้ (Park et al., 2019) ผู้เรียนเหล่านี้นอกจากจะได้รับ

ปริญญาแล้วยังได้เข้าถึงข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นในสังคม

5. การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยเปิดจีน (Open University of China)

5.1 ข้อมูลทั่วไป

มหาวิทยาลัยเปิดจีน (Open University of China: OUC) ก่อตั้งขึ้นในเมืองปักกิ่ง ในปี พ. ศ. 2522 ชื่อเดิม คือ China Central Radio and TV University ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงมรดกทางวัฒนธรรมของการจัดระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษาผ่านวิทยุและโทรทัศน์ OUCอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการโดยตรง

ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ผ่านมา ประเทศจีนได้ตระหนักว่า การเรียนการสอนสอนในปัจจุบันไม่เหมาะสมกับสังคมแห่งการเรียนรู้ที่การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตและการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีผลกระทบต่อการศึกษาในหลายประเทศ โดยเฉพาะในเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรแบบ Non-degree และการสร้างระบบคลังหน่วยกิตเพื่อการศึกษาการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นภาระหน้าที่ของการศึกษาระดับอุดมศึกษาของจีนที่ต้องกำหนดหลักสูตรการเรียนที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลและสังคม และสร้างระบบคลังหน่วยกิตเพื่อการรับรองผลการเรียน การสะสมหน่วยกิต และการโอนผลการเรียน ดังปรากฏในแผนปฏิรูปและการพัฒนาการศึกษาระยะกลางและระยะยาวแห่งชาติ (2010 – 2020) จากแผนดังกล่าวนี้ ถือเป็นโอกาสและความท้าทายใหม่ในการจัดการศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัยเปิด โดยมหาวิทยาลัยเปิดนี้ได้เปลี่ยนผ่านมาจากมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ทางด้านโทรทัศน์และวิทยุ มาสู่มหาวิทยาลัยเปิดจีน (OUC) และคาดว่า OUC จะมีบทบาทสำคัญในการสร้างระบบการศึกษาตลอดชีวิตในประเทศจีน (Li et al., 2013)

5.2 การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree

มหาวิทยาลัยเปิดจีนมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการหลักสูตรแบบ Non-degree 4 หน่วยงาน ประกอบด้วย (1) ภาควิชาการศึกษาของชุมชนและการฝึกอบรม (Department of External Education and Training) (2) มหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุ (The University for Older Adults) (3) ศูนย์การศึกษาและการฝึกอบรมของ OUC (The OUC Education and Training Centre) (4) สถาบันวิจัยด้านจิตรกรรมและศิลปะการเขียนพู่กัน OUC (The OUC Painting and Calligraphy Art Education Research Institute) มีรายละเอียด ดังนี้

1) ภาควิชาการศึกษาของชุมชนและการฝึกอบรม (Department of External Education and Training)

ภาควิชานี้มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนและการวิจัยในหลักสูตรแบบ Non-degree โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบหลัก ได้แก่ การจัดทำนโยบาย การพัฒนาและการวางแผนการศึกษาแบบ Non-degree การประสานงานและการส่งเสริมการศึกษาแบบ Non-degree การพัฒนา การจัดระบบ และการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในหลักสูตรแบบ Non-degree การวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาของชุมชน และการให้ความร่วมมือด้านการศึกษากับวิทยาลัยชุมชน พร้อมทั้งให้การสนับสนุนและบริการ โดยมีศูนย์วิจัยและฝึกอบรมเพื่อการศึกษาของชุมชน แห่งกระทรวงศึกษาธิการ (Community Education Research and Training Centre of the Ministry of Education) ที่คอยให้บริการการฝึกอบรม ให้คำปรึกษาแนะนำแก่สถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมจัดการศึกษาของชุมชน สร้าง platform ให้บริการสาธารณะเพื่อการศึกษาตลอดชีวิตโดยสนองความต้องการที่หลากหลายของประชาชน จัดตั้งและสร้างองค์กรเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการวิจัยด้านการศึกษาของชุมชน และสนับสนุนทรัพยากรด้านการศึกษาของชุมชนที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งให้ความรู้และจัดการฝึกอบรมทีมผู้ปฏิบัติงานการศึกษาของชุมชนและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ

2) มหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุ (The University for Older Adults)

มหาวิทยาลัยเปิดจีน ได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุ (The University for Older Adults: UOA) เมื่อ ค.ศ. 2015 ตามนโยบายของรัฐที่ต้องการเร่งรัดพัฒนาบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุและการพัฒนาด้านอาชีวศึกษาอย่างจริงจัง ตลอดจนการปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้นำชื่อ Liu Yandong ที่กล่าวว่า “ควรมีความพยายามอย่างจริงจังในการสร้างมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของพวกเขา” ด้วยเหตุนี้ UOA ได้ส่งเสริมการศึกษาอย่างจริงจังสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของปัจเจกบุคคล โดยเฉพาะเพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตวิญญาณในหมู่ผู้สูงอายุ และเพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจสำหรับประชากรสูงอายุ การก่อตั้ง UOA ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกหลายหน่วยงาน เพื่อให้เป็นมหาวิทยาลัยสำหรับผู้สูงอายุแห่งแรกของจีนและเป็นมหาวิทยาลัยรูปแบบใหม่ที่ได้รับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การศึกษาทั้งระดับปริญญา (Degree) และไม่ใช่ระดับปริญญา (Non-degree) แก่ผู้สูงอายุและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านบริการสังคมสำหรับผู้สูงอายุผ่านทั้งวิธีการออนไลน์และออฟไลน์ร่วมกัน

UOA ได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์ของแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้สูงอายุ (ค.ศ. 2016-2020) โดยยึดมั่นในหลักการของวัตถุประสงค์และปรัชญาการศึกษา และความหลากหลายของระบบการศึกษาด้วยการออกแบบการสอนและเนื้อหาวิชาตามความต้องการของผู้เรียน พร้อมทั้งกำหนดวิธีและแนวทางการสอนที่ก้าวหน้า อาทิ จึงเห็นได้ว่า มีผู้สูงอายุจำนวนมากได้เข้ารับการศึกษารูปแบบที่เป็นนวัตกรรมเหล่านี้ อีกทั้งภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังทั้งด้านการสร้างระบบการเรียนรู้ที่ทันสมัย การฝึกอบรมทางการศึกษา การสร้างแพลตฟอร์มเครือข่ายการเรียนรู้

การจัดการทรัพยากร และการสร้างสถานที่เพื่อการทดลอง จนถึงปัจจุบันมีความสำเร็จมากมายปรากฏเป็นรูปธรรม

3) ศูนย์การศึกษาและการฝึกอบรมของ OUC (The OUC Education and Training Centre)

ศูนย์การศึกษาและการฝึกอบรมของ OUC เป็นสถาบันอิสระที่ให้บริการสำหรับการศึกษาต่อเนื่องที่เป็นหลักสูตรแบบ Non-degree และเป็นหนึ่งในศูนย์ย่อยของระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) เพื่อการรับรองผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ โดยศูนย์นี้รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการการทดสอบแก่ประชาชนทั่วไป และในปี ค.ศ. 2020 ศูนย์แห่งนี้ ได้รับการจัดอันดับให้เป็นสถาบันฝึกอบรมแห่งกรุงปักกิ่ง เพื่อยกระดับมาตรฐานและทักษะทางอุตสาหกรรมให้สูงขึ้น และเป็นสถานที่สำหรับสาธิตการศึกษาและฝึกอบรมแรงงานของสหภาพการค้าของสมาพันธ์เทศบาลกรุงปักกิ่ง

ศูนย์การศึกษาและการฝึกอบรม OUC ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยเปิดแห่งประเทศจีน ได้ทำหน้าที่ให้บริการด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน โดยปฏิบัติตามกลยุทธ์ และพันธกิจด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อศึกษารูปแบบและกลไกการดำเนินงานของการศึกษาต่อเนื่องที่เป็นหลักสูตรแบบ Non-degree ของ OUC ศูนย์ได้ให้ความสำคัญอย่างเท่าเทียมในการฝึกอบรมและบริการทางสังคม และแสวงหาการบูรณาการและการพัฒนาการศึกษาต่อเนื่องระดับปริญญาบนพื้นฐานของระบบคลังหน่วยกิตเพื่อส่งเสริมทั้งการพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณวุฒิทางการศึกษาสำหรับลูกจ้าง ศูนย์ยึดหลักการ บูรณาการอุตสาหกรรมและการศึกษา และเน้นความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยและสถานประกอบการต่างๆ นอกจากนี้ยังได้พยายามดำเนินงานใหม่ๆ โดยได้จัดการศึกษาและการฝึกอบรมสายอาชีพที่มุ่งเน้นสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและข้อกำหนดด้านสมรรถนะ เพื่อให้คุณภาพของผลผลิตตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน อีกทั้งยังได้พัฒนาแพลตฟอร์มที่น่าสนใจเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน และแสวงหาทรัพยากรใหม่ๆ ผ่านความร่วมมือแบบ win-win ศูนย์มุ่งมั่นที่จะบูรณาการการเรียนรู้แบบออนไลน์กับการฝึกอบรมและการปฏิบัติแบบออฟไลน์และดำเนินงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตและระบบของ OUC โดยยึดมั่นในปณิธาน คือ “ศูนย์ต้องเติบโตอย่างแข็งแกร่ง พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนการดำเนินงานของ OUC” ดังนั้น จึงต้องตระหนักถึงการพัฒนาการศึกษาต่อเนื่องที่เป็นหลักสูตรแบบ Non-degree ให้มีคุณภาพสูงและยั่งยืน ด้วยการบูรณาการทรัพยากร กลไกนวัตกรรม การเปิดโอกาสให้เกิดความร่วมมือ และการสร้างระบบนิเวศที่เหมาะสม เนื่องจากศูนย์ให้ความสำคัญกับหลักคิดในการแก้ปัญหา จึงมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่องในหลักสูตรแบบ Non-degree โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อการยกระดับและการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม และเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคลากรจากภาคธุรกิจและสถาบันต่างๆ รวมทั้งเพื่อปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน

นอกจากนี้ ศูนย์การศึกษาและการฝึกอบรมของ OUC มีค่านิยมหลัก คือ “ลูกค้ำเป็นศูนย์กลาง การทำงานเป็นทีม การอุทิศตนและความซื่อสัตย์ และการสร้างนวัตกรรมด้วยความ

กระตือรือร้น" จึงได้พยายามศึกษาวิจัยรูปแบบการศึกษาที่ใช้ internet เพื่อการเรียนหลักสูตรวิชาชีพ พัฒนาความสามารถในการทำงาน ให้ได้ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ได้หน่วยกิตสะสม และได้อนุปริญา ซึ่งเป็นรูปแบบการศึกษาที่สามารถเข้าถึงได้โดย "ทุกคน ทุกที่ ทุกเวลา" นอกจากนี้ศูนย์ยังมุ่งมั่นที่จะเป็นสถาบันการศึกษาต่อเนื่องในหลักสูตรแบบ Non-degree ที่น่าเชื่อถือ นั่น คือ มีลักษณะเฉพาะ เป็นที่ยอมรับ แข็งแกร่ง และจูงใจต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน

ศูนย์การศึกษาและฝึกอบรม OUC และภาควิชาอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมของ OUC ได้ร่วมกันดำเนินการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาและการฝึกอบรม โดยมีเป้าหมายเพื่อ "การพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณวุฒิการศึกษาแบบทวิคุณ" สำหรับผู้ปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มความรู้ พัฒนาความสามารถในระดับมืออาชีพ และแสวงหาการพัฒนาทางวิชาชีพและการเรียนรู้ตามความสนใจของแต่ละบุคคลผ่านความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสมาคมอุตสาหกรรมและสถาบันประกอบการต่างๆ ทั้งนี้ศูนย์ยังดำเนินงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรการค้า ธุรกิจและสถาบันต่างๆ องค์กรสื่อสาร และสถาบันทางสังคมเพื่อจัดการศึกษาและการฝึกอบรมตามความสนใจและในหลากหลายสาขาด้วยวิธีการที่หลากหลาย อาทิ ด้านความสำเร็จเชิงวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีสุขภาพดี การแต่งงานและครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูบุตร และความสามารถทางวิชาชีพ โดยมุ่งเป้าไปที่กลุ่มสังคมที่ต้องการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และศูนย์ยังได้สนับสนุนและส่งเสริมการเชื่อมต่อการศึกษาในหลักสูตรแบบ Non-degree และแบบ Degree ให้เป็นรูปธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนการศึกษาต่อเนื่องในหลักสูตรแบบ Non-degree และ แบบ Degree รวมถึงการจัดการศึกษาตามแนวคิดของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและต่อในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางการศึกษาและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

4) สถาบันวิจัยด้านจิตรกรรมและศิลปะการเขียนพู่กัน OUC (The OUC Painting and Calligraphy Art Education Research Institute)

สถาบันวิจัยด้านจิตรกรรมและศิลปะการเขียนพู่กันของมหาวิทยาลัยเปิดจีน ดำเนินการโดยคณะศิลปกรรมของ OUC มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่การศึกษาศิลปะสำหรับทุกคน ยกกระดับความสำเร็จทางศิลปะของทั้งชาติ ตอบสนองความต้องการคุณภาพการศึกษาด้านอักษรวิจิตรและการวาดภาพที่หลากหลาย และเอื้ออำนวยความสะดวกสบายในการประสานผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการ โดยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นความสนใจในการศึกษาศิลปะ บูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศกับการศึกษา ศิลปะเพื่อส่งเสริมความนิยมและความทันสมัยของการศึกษาศิลปะ มุ่งมั่นที่จะสอนและวิจัยเกี่ยวกับการวาดภาพและการประดิษฐ์ตัวอักษร รวมถึงการสร้างแพลตฟอร์มการเรียนรู้และพัฒนาแหล่งข้อมูลการสอน และดำเนินการฝึกอบรมและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง

5) ระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank System)

มหาวิทยาลัยเปิดจีน (OUC) ได้ดำเนินการพัฒนาระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank System) อย่างเป็นทางการเพื่อตอบสนองเจตนารมณ์ของแผนปฏิรูปและการพัฒนาการศึกษาระยะกลาง

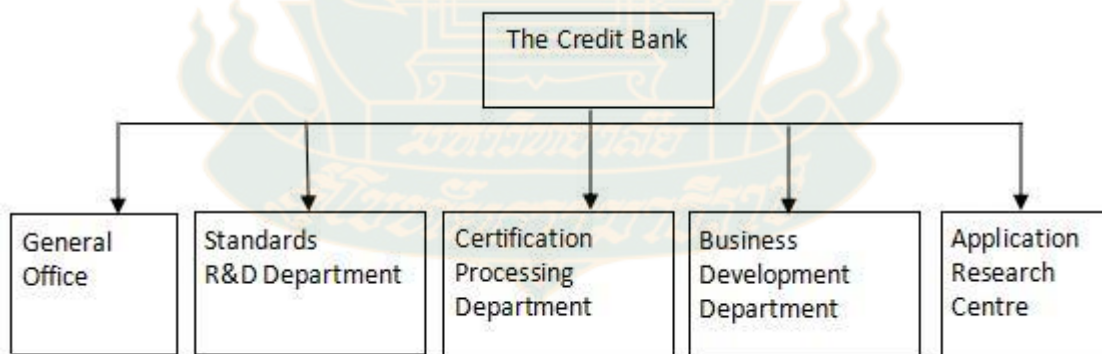
และระยะยาวแห่งชาติ (2010 – 2020) ที่เน้นความสำคัญของการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งระบบคลังหน่วยกิตของ OUC มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ โครงสร้าง และการดำเนินงานโดยสรุปพอสังเขป ดังนี้

(1) สำนักงานบริหารจัดการคลังหน่วยกิต

สำนักงานบริหารจัดการคลังหน่วยกิตแห่งมหาวิทยาลัยเปิดจีน (OUC Credit Bank Management Office) แต่เดิมเรียกว่า ศูนย์รับรองผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นหน่วยงานที่ให้บริการการรับรองผลการเรียน การสะสมหน่วยกิต และการบริการการโอนผลการเรียน ถือเป็นระบบการจัดการและการบริการสำหรับการรับรองผลการเรียนในระดับชาติเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง ทั้งนี้ภารกิจของระบบคลังหน่วยกิต คือ การบริการเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่สมาชิกทั่วประเทศของระบบนี้ต้องการ การเรียนรู้ตลอดชีวิต สำนักงานจึงมุ่งมั่นที่จะสร้างและปรับปรุงกรอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระบบมาตรฐาน เพื่อให้สถาบันเครือข่ายอื่นๆ และสมาชิกได้รับการรับรองผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสะสมหน่วยกิต และบริการการโอนหน่วยกิตเพื่อการศึกษาทั้งในระดับปริญญาและไม่ใช่มหาวิทยาลัย ตลอดจนการบริการการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ เพิ่มเติม พร้อมกันนี้สำนักงานได้ออกแบบแพลตฟอร์มบริการใหม่ล่าสุด ชื่อ "end-to-end" เพื่อบริการการรับรองผลการเรียนสำหรับผู้เรียนที่ครอบคลุมทั่วประเทศ

(2) โครงสร้างของระบบคลังหน่วยกิต

โครงสร้างของระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยเปิดจีน แบ่งออกเป็น 5 ฝ่าย ได้แก่ สำนักงานทั่วไป ฝ่ายวิจัยและพัฒนามาตรฐาน ฝ่ายดำเนินการการรับรองผลการเรียน ฝ่ายพัฒนาธุรกิจ และศูนย์วิจัยประยุกต์ ดังภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 โครงสร้างของระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยเปิดจีน (OUC)

Note. From *The organizational structure of the OUC credit bank*, by The Open University of China, 2022. <http://en.ouchn.edu.cn/index.php/credit-bank/the-ouc-credit-bank/3230-organisational-structure>

จากภาพที่ 4.2 หน่วยงานที่รับผิดชอบตามโครงสร้างของระบบคลังหน่วยกิตของ OUC แต่ละฝ่ายมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(2.1) สำนักงานทั่วไป

สำนักงานทั่วไปเป็นหน่วยงานที่ครอบคลุมการบริหารจัดการงานประจำวันของทุกฝ่าย โดยมีหน้าที่หลัก คือ การจัดตั้งและปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารจัดการของสำนักงาน การประสานงานทั่วไป การติดต่อสื่อสาร และประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบคลังหน่วยกิต การควบคุมคุณภาพและการบริหารจัดการงานภายในสำนักงาน การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และการวิจัยของสำนักงาน

(2.2) ฝ่ายวิจัยและพัฒนามาตรฐาน

ฝ่ายวิจัยและพัฒนามาตรฐานเป็นหน่วยงานทางเทคโนโลยีหลักของระบบคลังหน่วยกิตซึ่งต้องบูรณาการหน้าที่ต่างๆ เพื่อการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับมาตรฐานการรับรองผลการเรียนและการกำหนดกฎระเบียบตามมาตรฐานการรับรองผลการเรียน โดยมีหน้าที่หลัก คือ ตรวจสอบกำหนดกฎระเบียบ และเผยแพร่การวิจัยและพัฒนา (R&D) เกี่ยวกับมาตรฐานการรับรองผลการเรียน พร้อมให้แนวทางการปฏิบัติแก่หน่วยงานเครือข่ายทั้งภาคอุตสาหกรรม สถานประกอบการ สถานศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ที่รับผิดชอบการรับรองผลการเรียนและร่วมพัฒนามาตรฐานการรับรองผลการเรียน ตลอดจนแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญเพื่อหารือและอนุมัติมาตรฐานการรับรองผลการเรียน

(2.3) ฝ่ายดำเนินการรับรองผลการเรียน

ฝ่ายดำเนินการรับรองผลการเรียนในระบบคลังหน่วยกิตเป็นหน่วยงานที่ให้บริการแก่สมาชิกทุกคน โดยรับผิดชอบเกี่ยวกับการสร้าง การจัดการ การนิเทศ และการแนะนำระบบบริการรับรองผลลัพธ์การเรียนรู้ ตลอดจนให้คำปรึกษาและคำแนะนำเกี่ยวกับการรับรองผลลัพธ์การเรียนรู้ การสะสมหน่วยกิต และบริการการโอนหน่วยกิต

(2.4) ฝ่ายพัฒนาด้านธุรกิจ

ฝ่ายพัฒนาด้านธุรกิจทำหน้าที่สนับสนุนระบบคลังหน่วยกิตโดยดำเนินการร่วมมือทางธุรกิจกับทุกภาคส่วนของสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบหลัก คือ การทำงานเพื่อให้พันธมิตรยอมรับร่วมกันเกี่ยวกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ระบบการประกันคุณภาพและการบริหารจัดการโครงการ การขยายบทบาทของระบบคลังหน่วยกิตทางด้านการศึกษาและการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง การเพิ่มผลผลิตของระบบคลังหน่วยกิตอย่างต่อเนื่อง และการให้บริการที่ดีขึ้นและความเป็นมืออาชีพมากขึ้นสำหรับผู้เรียน

(2.5) ศูนย์วิจัยประยุกต์

ศูนย์วิจัยประยุกต์เป็นหน่วยงานที่เชี่ยวชาญการวิจัยและเป็นคลังความคิด (think tank) ที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิตและการประยุกต์ใช้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำด้านนโยบายที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการวิจัยประยุกต์ การบริการให้คำปรึกษา การเผยแพร่และ

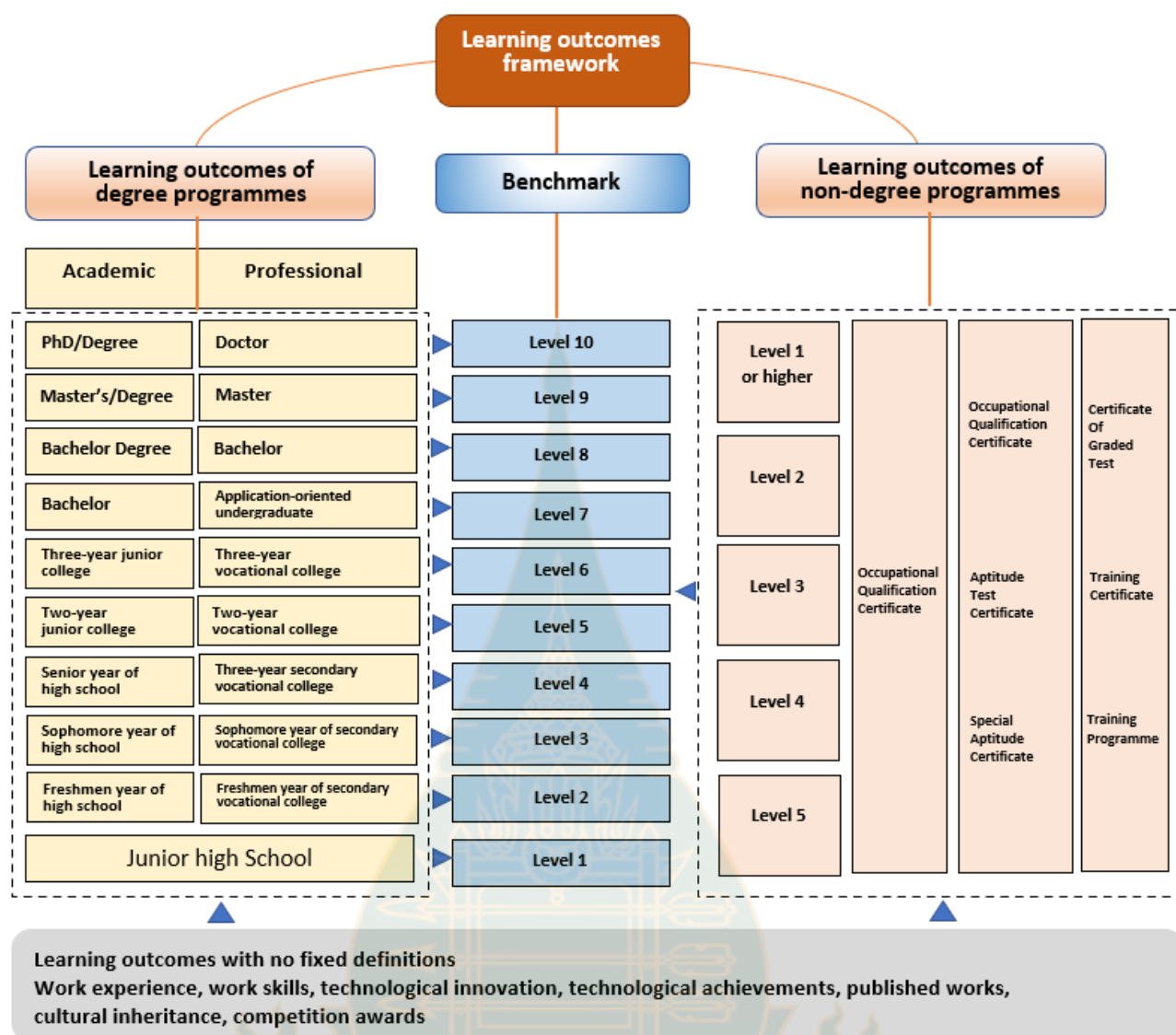
ส่งเสริมความสำเร็จของระบบคลังหน่วยกิต การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ และการฝึกอบรมบุคลากรมืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับระบบคลังหน่วยกิต ศูนย์นี้ทำงานแบบร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับรัฐบาล องค์กรระหว่างประเทศ สถาบันวิจัย และมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินภารกิจร่วมกันตามหลักการของ "การแบ่งปันทรัพยากร การรวมจุดแข็งและผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน และความร่วมมือระยะยาว" ศูนย์ยังทำหน้าที่เป็นเวทีด้านการวิจัยประยุกต์ การแลกเปลี่ยนทางวิชาการและความร่วมมือเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิตทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนการวิจัยและการฝึกอบรมผู้มีความสามารถด้านการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบคลังหน่วยกิต และทำหน้าที่เป็นคลังความคิดที่ให้บริการคำปรึกษาที่เกี่ยวข้อง

(3) การปฏิบัติงานของระบบคลังหน่วยกิต

ระบบคลังหน่วยกิตแห่งมหาวิทยาลัยเปิดจีน มีความรับผิดชอบหลัก คือ การรับรองผลการเรียน การสะสมหน่วยกิต และการโอนหน่วยกิต ซึ่งการปฏิบัติงานดังกล่าว มีประเด็นการพิจารณาพอสังเขปดังต่อไปนี้

(3.1) กรอบผลลัพธ์การเรียนรู้

กรอบผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นกรอบที่ใช้อ้างอิงทั่วไปสำหรับการรับรองผลการเรียน การสะสมหน่วยกิต และการโอนผลลัพธ์การเรียนรู้ทุกสาขาเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง และเป็นกรอบในการรับรองคุณวุฒิระดับสากลที่ปฏิบัติกันทั่วไป กรอบนี้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับมาตรฐาน (standards) และบรรทัดฐาน (norm) เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการเทียบเคียงและการโอนผลลัพธ์การเรียนรู้ ปัจจุบันกรอบผลลัพธ์การเรียนรู้แบ่งออกเป็น 10 ระดับ ระดับ 1 คือ ระดับต่ำสุด และระดับที่ 10 คือ ระดับสูงสุด แต่ละระดับจะอธิบายลักษณะผลการปฏิบัติ (performance) ตามชุดตัวบ่งชี้ผลลัพธ์การเรียนรู้ ซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบนี้จะแบ่งออกเป็น 20 ประเภทอุตสาหกรรม จำแนกตามมาตรฐานการจำแนกเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมแห่งชาติของจีน และยังสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ผลลัพธ์การเรียนรู้ประเภทการศึกษาระดับปริญญา (Degree) ผลลัพธ์การเรียนรู้ประเภทการศึกษาแบบ Non-degree และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอื่นๆ ที่ไม่ใช่ทั้ง Degree และ Non-degree ดังภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 กรอบผลลัพธ์การเรียนรู้

Note. From *Learning outcomes framework for all types of learning outcome accreditation, accumulation, and transfer in the continuing education field*, by The Open University of China, 2022. <http://en.ouchn.edu.cn/index.php/credit-bank/accreditation-accumulation-transfer/3491-credit-bank-general-indicators-of-the-learning-outcomes-framework>

(3.2) ตัวชี้วัดทั่วไปของกรอบผลลัพธ์การเรียนรู้

ตัวชี้วัดของกรอบผลลัพธ์การเรียนรู้ของแต่ละระดับบ่งบอกถึงระดับความรู้ ทักษะ และความสามารถที่สอดคล้องกัน การอธิบายผลลัพธ์การเรียนรู้ตามตัวบ่งชี้ของแต่ละระดับจะช่วยกำหนดว่า ผลการเรียนรู้ควรอยู่ในระดับใด โดยตัวชี้วัดผลลัพธ์การเรียนรู้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และความสามารถ ด้านความรู้เป็นการอธิบายถึงข้อเท็จจริงและเป็นความรู้ในทางปฏิบัติและทฤษฎี ด้านทักษะเป็นการอธิบายถึงความสามารถในการกระทำซึ่งต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจมาก่อน ทักษะการใช้เทคโนโลยี และทักษะการสื่อสาร หรือการแสดงออก และด้านความสามารถเป็นการอธิบายถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การตัดสินใจ และความรับผิดชอบที่เป็นผลเนื่องมาจากการใช้ทั้งความรู้ และทักษะ

(3.3) เกณฑ์การรับรองผลการเรียน

การรับรองผลการเรียน การสะสมหน่วยกิต และการโอนผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์การรับรองตามเอกสารหน่วยการรับรองคุณภาพ (Accreditation unit) ซึ่งเป็นโมดูลเนื้อหาที่ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และเกณฑ์การประเมินที่มีความสอดคล้องกันและมีความเฉพาะเจาะจง และใช้ภาษาง่ายๆ เพื่ออธิบายข้อกำหนดด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ อีกทั้งยังมีคำอธิบายเกี่ยวกับรายละเอียดของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เกณฑ์การประเมิน น้ำหนักหน่วยกิต และระดับของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

(3.4) การรับรองผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

การรับรองผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการในการค้นหาระดับที่เหมาะสมสำหรับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ประเภทต่างๆ (เป็นการศึกษาระดับปริญญา หรือไม่ใช้ระดับปริญญา) ตามกรอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ อีกทั้งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ได้แบ่งตามมาตรฐานการจำแนกประเภทเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของจีน เป็น 20 อุตสาหกรรม ดังได้กล่าวมาแล้ว ได้แก่ เกษตรกรรม ป่าไม้ การเลี้ยงสัตว์ และการประมง; เหมืองแร่; การผลิต; พลังงานไฟฟ้า พลังงานความร้อน ก๊าซเชื้อเพลิง การผลิตและการจำหน่าย; สถาปัตยกรรม; ขยายส่งและขายปลีก; การขนส่ง การจัดเก็บ และบริการไปรษณีย์; โรงแรม และจัดเลี้ยง; บริการส่งข้อมูล ซอฟต์แวร์ และการบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ; การเงิน; อสังหาริมทรัพย์; การเช่าซื้อและบริการธุรกิจ; การวิจัยทางวิทยาศาสตร์และบริการทางเทคนิค; การจัดการระบบไฮดรอลิกส์, สิ่งแวดล้อม และการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ; การบริการและบำรุงรักษาที่อยู่อาศัยและบริการอื่น ๆ; การศึกษา; สุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์; วัฒนธรรม กีฬา และความบันเทิง; การบริหารรัฐกิจ ประกันสังคม และองค์การทางสังคม; และองค์การระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ ได้กล่าวมาแล้วว่า ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ได้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของการศึกษาระดับปริญญา ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของการศึกษาที่ไม่ใช่ระดับปริญญา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอื่นๆ ที่ไม่ใช่ทั้งระดับ Degree และ Non-degree และเนื่องจากระบบการให้คะแนนปัจจุบันของการศึกษาระดับปริญญาในประเทศจีนได้แบ่งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ออกเป็น 10 ระดับเพื่ออำนวยความสะดวกในการเทียบเคียงเพื่อการรับรอง การสะสม และการโอนหน่วยกิต ซึ่งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของแต่ละระดับครอบคลุมตัวบ่งชี้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถ ดังนั้นผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของการศึกษาประเภทระดับปริญญา (Degree) และไม่ใช่ปริญญา (Non-degree) ที่อยู่ในระดับเดียวกันจึงสามารถเทียบโอนกันได้ (ดูภาพที่ 4.3 ประกอบ)

(3.5) ขั้นตอนการสะสมผลลัพธ์การเรียนรู้

1) จัดทำบัญชีการเรียนรู้

บัญชีการเรียนรู้ของคลังหน่วยกิต เรียกว่า "บัญชีการเรียนรู้" หรือ "learning account" เป็นบัญชีส่วนบุคคลที่เปิดโดยคลังหน่วยกิตเพื่อวัตถุประสงค์ในการรับรองสะสม และโอนผลลัพธ์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นการบันทึกข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้ ข้อมูลผลลัพธ์การเรียนรู้ในปัจจุบัน และธุรกรรมทางการเงิน ทั้งนี้พลเมืองของสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือผู้พำนักระยะยาวมีสิทธิลงทะเบียนบัญชีการเรียนรู้ผ่านคลังหน่วยกิต ส่วนผู้คนที่ทั่วไปสามารถสมัครเพื่อเปิดบัญชีการเรียนรู้ที่สาขาของศูนย์รับรองผลลัพธ์การเรียนรู้ในพื้นที่ของตน หรือสมัครออนไลน์ผ่านเครือข่ายข้อมูลคลังหน่วยกิต ทั้งนี้สถาบันการศึกษาและองค์กรต่างๆ อาจสมัครบัญชีการเรียนรู้แบบรวมได้

2) จัดทำไฟล์ผลลัพธ์การเรียนรู้ตลอดชีวิต

ไฟล์ผลลัพธ์การเรียนรู้ตลอดชีวิตประกอบด้วยบัญชีการเรียนรู้ (learning account) และไฟล์การเรียนรู้ ไฟล์ผลลัพธ์การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นไฟล์การเรียนรู้ที่สร้างโดยคลังหน่วยกิตสำหรับผู้ใช้งานทั้งหมด ไฟล์จะถูกสร้างขึ้นโดยอัตโนมัติเมื่อเปิดบัญชีการเรียนรู้ ไฟล์ผลลัพธ์การเรียนรู้ตลอดชีวิตยังได้บันทึกข้อมูลจากโปรแกรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่ผู้เรียนลงทะเบียนเรียน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ เวลา และผลลัพธ์การเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถวางแผนเส้นทางการเรียนรู้และกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของตนโดยใช้ข้อมูลนี้ นอกจากนี้ ผู้เรียนสามารถสอบถามเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ที่ผ่านมา ดาวโหลดไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ หรือทบทวนและคัดลอกไฟล์ตามระเบียบของคลังหน่วยกิต ทั้งนี้ความปลอดภัยของข้อมูลไฟล์ผลลัพธ์การเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนจะได้รับการรับรองโดยมาตรการการรักษาความลับที่เข้มงวดของระบบคลังหน่วยกิต

3) สะสมผลลัพธ์การเรียนรู้

การสะสมผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นกระบวนการรับรองและบันทึกผลลัพธ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่ผู้เรียนได้รับในช่วงเวลาและสถานที่ต่างกัน โดยคลังหน่วยกิตจะรับรองผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนบันทึกไว้และดำเนินการสะสมตามชั่วโมงการเรียนรู้และตามหน่วยกิต นอกจากนี้คลังหน่วยกิตสามารถออกใบรับรองชั่วโมงการเรียนรู้เพื่อการศึกษาต่อเนื่องตามคำขอของผู้เรียนเพื่อแจ้งให้นายจ้างที่ต้องการให้บุคลากรมีประสบการณ์การศึกษาต่อเนื่องได้รับทราบ ทั้งนี้หากคุณสมบัติของผู้เรียนตรงตามข้อกำหนด ผลลัพธ์การเรียนรู้สามารถโอนไปยังสถาบันการศึกษาระดับปริญญาเพื่อเทียบเคียงหน่วยกิตในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาได้บางหน่วยกิต หรือโอนไปยังสถาบันที่ออกใบรับรองด้านอาชีวศึกษาเพื่อพิจารณาว่า คุณสมบัตินี้สามารถใช้ได้บางส่วนหรือทั้งหมดเพื่อขอใบรับรองได้

(3.6) การโอนผลลัพธ์การเรียนรู้

เนื่องจากการอ้างอิงกรอบผลลัพธ์การเรียนรู้และเส้นทางตามเกณฑ์การรับรองที่กำหนดโดยคลังหน่วยกิต การโอนผลลัพธ์การเรียนรู้จะช่วยให้สถาบันที่ออกใบรับรองสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบการโอนที่มาจากความร่วมมือร่วมกันของเครือข่ายพันธมิตรเพื่อผลลัพธ์การเรียนรู้

ทั้งนี้เจ้าของผลลัพธ์การเรียนรู้อาจสอบถามเกี่ยวกับกฎระเบียบการโอนที่ออกโดยคลังหน่วยกิต และส่งคำขอโอนผลลัพธ์การเรียนรู้ได้ที่ศูนย์ย่อยการรับรองผลลัพธ์การเรียนรู้ในท้องถิ่นของตน และใบรับรองผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ออกโดยคลังหน่วยกิตก็เป็นที่ยอมรับโดยสถาบันที่รับใบรับรองนั้น

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด

ผลการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด นำเสนอแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายฯ จำแนกตามผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม และ ส่วนที่ 2 การสังเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด จำแนกตามผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม

จากการสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด สามารถนำเสนอผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 2) กลุ่มอาจารย์ และบุคลากร และ 3) นักศึกษา แต่ละกลุ่มมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถนำเสนอข้อมูลได้ ดังนี้

1.1 ความจำเป็นของหลักสูตรแบบ Non-degree และ ระบบคลังหน่วยกิต (credit bank system)

ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า เนื่องจากสังคมโลกและสังคมไทยต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆอย่างรวดเร็วและผันผวน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี การสื่อสารซึ่งส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งการศึกษา ตัวอย่างของความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญได้แก่

- การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร เด็กเกิดน้อยลง ประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ประชากรวัยแรงงานไม่พอเพียงพอต่อการผลิต การมีแรงงานต่างชาติดอพยพเข้ามาจำนวนมาก

- แบบแผนการผลิตที่เปลี่ยนไปตามความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ดังจะเห็นได้จากการเข้ามาแทนที่ของ AI ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และทดแทนการทำงานแบบซ้ำๆ ที่ไม่ต้องใช้ความคิดหรือการตัดสินใจ แต่เป็นวิธีการทำงานที่เน้นคุณภาพและปริมาณของผลผลิตมากกว่ากระบวนการ

- การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมทั่วโลกที่เป็น soft power ได้เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงค่านิยม วิธีการใช้ชีวิต และนำไปสู่ความคิดเรื่อง พลเมืองโลกมากขึ้น

ถ้าพิจารณาในด้านการศึกษาหรือการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่า ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเหล่านี้ส่งผลและ ทำทลายต่อการศึกษาระบบที่ต้องมาทบทวน นั่นก็คือ การลงทุนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเชิงเดี่ยวจะยังคุ้มค่าอีกต่อไปหรือไม่ สถานศึกษาควรเป็นที่เรียน หรือเป็นเพียงที่สอนเท่านั้น หลักสูตรควรเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการการเรียนรู้หรือควรเป็นหลักสูตรที่ผู้จัดการศึกษาต้องการสอนเพื่อปริญญาบัตร

ทั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ของประชาชนจะเปลี่ยนไปจากการเน้นวุฒิการศึกษา หรือปริญญาบัตร มาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อให้มีความสามารถในการทำงาน หรือ สมรรถนะ มากกว่า ดังนั้น การเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงมีความจำเป็นเพื่อให้บุคคลพัฒนาและปรับตัวอยู่เสมอ รูปแบบและวิธีการเรียนรู้จะไม่แบ่งเป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย แต่ทุกคนจะสามารถเรียนรู้จากการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบได้ตลอดเวลา และหลักสูตรควรเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการการเรียนรู้หรือเป็นหลักสูตรที่ใช้เวลาเรียนไม่นาน เมื่อเรียนแล้วเอาไปใช้ได้ทันที มากกว่าการเรียนหลายปีเพื่อปริญญาบัตร ดังนั้น **หลักสูตรแบบ Non-degree** จึงจะกลายมาเป็นหลักสูตรที่สนองความต้องการของตลาดการศึกษาในอนาคต นอกจากนั้น การให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการที่ผู้เรียนสามารถเรียนแล้วสะสมหน่วยกิตในรูปของ **credit bank** เพื่อนำไปเทียบโอนเข้าสู่ปริญญาบัตร นับว่าเป็นสิ่งที่จูงใจแก่ผู้เรียนและเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.2 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิต (credit bank)

ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และการบริหารจัดการ credit bank พอสรุปได้ดังนี้

1.2.1 การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree

(1) ด้านนโยบาย

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า นโยบายเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ในปัจจุบันกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้กำหนดนโยบายในเรื่อง Non-degree ไว้ในภาพกว้างๆ เพื่อให้แต่ละสถาบันการศึกษาไปปรับให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทของแต่ละแห่ง

ในส่วนของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัตินั้น ผู้บริหารจากมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีความเห็นสอดคล้องว่า ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ มีการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งมีการสื่อสารที่ชัดเจนและสม่ำเสมอเพื่อให้บุคลากรทุกระดับได้รับทราบอย่างทั่วถึงและมีส่วนร่วม พร้อมทั้งให้การสนับสนุนทรัพยากรในด้านต่างๆ เช่น จัดบุคลากรให้เพียงพอ มีระบบเทคโนโลยีสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

(2) ด้านการจัดองค์กร

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า การมีองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องนี้ รวมทั้งมีบุคลากรอย่างเพียงพอ นับว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสม เพราะจะทำให้สามารถมุ่งการทำงานในเรื่องนี้ได้ อย่างชัดเจน ทำงานได้ตามเป้าหมาย ดังนั้น ในหลายมหาวิทยาลัยได้จัดตั้งองค์กรรับผิดชอบโดยตรง เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งเป็นหน่วยงานชื่อว่า วิทยาลัยการศึกษาตลอดชีวิต หลายมหาวิทยาลัยใช้ชื่อว่า สำนักการศึกษาต่อเนื่อง เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

(3) ด้านกลุ่มเป้าหมาย

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรจัดบริการหลักสูตรแบบ Non-degree ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งเด็กและเยาวชนในวัยเรียน ผู้ที่ทำงานแล้วในวัยต่างๆ ที่ยังจำเป็นต้องพัฒนาความรู้และทักษะอยู่เสมอให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและตลาดแรงงาน รวมทั้งผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(4) ด้านลักษณะของหลักสูตร

ผู้ทรงคุณวุฒิให้แนวคิดที่ว่า ผู้พัฒนาหลักสูตรแบบ Non-degree ควรมีความเชื่อและความเข้าใจเรื่องสำคัญต่อไปนี้

- 1) ต้องยึดความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก ต้องรู้และเข้าใจความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าต้องการเรียนรู้ไปเพื่ออะไร และจะเรียนรู้ได้ดีในสถานการณ์ใด
- 2) มนุษย์มีความสนใจที่หลากหลาย การเรียนรู้จะช่วยทำให้ชีวิตสมบูรณ์ขึ้น คนเราควรมีอิสระที่จะเลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ ควรที่จะสามารถมีความรู้ที่หลากหลายไม่ใช่ความรู้เชิงเดียว

ด้วยแนวคิดดังกล่าวหลักสูตรแบบ Non-degree จึงควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) เป็นหลักสูตรที่เป็นอิสระในตัวเอง ในลักษณะหลักสูตรระยะสั้นที่จบในตัวเอง ใช้เวลาเรียนไม่นาน และสามารถนำไปใช้ได้ทันที
- 2) เป็นหลักสูตรที่จัดเป็น set โดยนำหลักสูตรระยะสั้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องเนื่องกันมาจัดเป็นชุด
- 3) เป็นหลักสูตรพื้นฐานที่จะไปต่อยอดเรียนต่อในหลักสูตรอื่นๆ ได้

(5) ด้านการออกแบบหลักสูตร

ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะว่า การออกแบบหลักสูตรแบบ Non-degree จะต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก รวมทั้งต้องคำนึงถึงแนวโน้มความต้องการของตลาด หรือทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะต้องให้ความสนใจกลไกการตลาดมากกว่าการจัดการศึกษาในลักษณะอื่น โดยมีแนวทางที่สำคัญดังนี้

1) ควรมี Think Tank Team หรือ Curriculum Creative Team ทำหน้าที่วิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้และความต้องการของตลาด

2) ควรมีนักพัฒนาหลักสูตรที่เข้าใจธรรมชาติ พฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้

3) หลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับสมรรถนะการเรียนรู้ที่ตรงกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ / กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ หรืออย่างน้อย ได้ตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน ทั้งนี้อาจจะมีเป้าหมายเพื่อยกระดับไปถึงกรอบคุณวุฒิอาเซียน

นอกจากนั้นผู้ทรงคุณวุฒิยังเพิ่มเติมว่า มหาวิทยาลัยต้องไม่ยึดกรอบของหลักสูตรเดิมๆ ที่เคยจัดอยู่ ต้องปรับเปลี่ยนโดยยึด demand side หรือความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เช่น สำหรับผู้ทำงานควรจะเป็นหลักสูตร Re-skill, Up-skill, และ New skills หรือเป็นหลักสูตรระยะสั้นที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับมหาวิทยาลัย สำหรับบุคคลทั่วไป อาจจะเป็นหลักสูตร Skills for life เช่น หลักสูตรของวิทยาลัยการศึกษาดลอดชีวิตของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดหลักสูตร soft skills ต่างๆ เช่น การคิดเชิงวิเคราะห์ การสื่อสารด้วยภาษาต่างๆ หรือหลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุ เช่น หลักสูตรเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ อนามัย เป็นต้น

อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า หลักสูตรแบบ Non-degree นี้ ควรจะมีทั้งแบบ มีหน่วยกิตและไม่มีหน่วยกิต

(6) ด้านการจัดการเรียนการสอนและการใช้สื่อและเทคโนโลยี

ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดการเรียนการสอนควรมีความยืดหยุ่น ไม่ควรไปยึดติดกับการจัดการศึกษาระดับปริญญาที่จัดอยู่เป็นประจำ เนื่องจากหลักสูตรแบบ Non-degree นั้นจัดเพื่อกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนควรมีหลากหลายรูปแบบ มีความยืดหยุ่น และให้อิสระต่อธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ไม่ควรจัดเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อและเทคโนโลยีช่วยในการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์ เช่น การเรียนผ่านสื่อต่างๆ หรือผสมผสานทั้งแบบเผชิญหน้า อีกทั้งการเรียนผ่านสื่อเป็นการช่วยขยายโอกาสให้แก่กลุ่มเป้าหมายมากขึ้นและช่วยให้ผู้ที่มีภาระกิจหรืองานประจำสามารถเรียนรู้ได้

(7) ด้านการให้บริการช่วยเหลือผู้เรียน

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า หัวใจสำคัญของการเรียนรู้ในหลักสูตรแบบ Non-degree คือ ระบบแนะแนวและช่วยเหลือผู้เรียน การแนะแนวเป็นการตรวจสอบความสามารถ

พื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ ความต้องการที่แท้จริง เป้าหมายการเรียนรู้ ความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเรียนอย่างจริงจัง มหาวิทยาลัยที่จัดหลักสูตรแบบ Non-degree ควรมีนักแนะแนวและที่ปรึกษา (adviser) ที่ช่วยให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับหลักสูตร ช่วยวางแผนการเรียนโดยละเอียด คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยแก้ปัญหา และติดตามการเรียนตลอดหลักสูตร เพราะผู้เรียนแต่ละคนจะมีความต้องการเรียนรู้และความพร้อมแตกต่างกัน อาจไม่แน่ใจว่าจะเรียนอะไร เรียนแล้วจะไปทำอะไร หรือถ้าต้องการเรียนเพิ่มเติมจะทำอย่างไร เป็นต้น และหากผู้เรียนมี Learning buddy ที่เป็นเพื่อนเรียนร่วมหลักสูตร เพื่อเป็นเพื่อนคอยให้กำลังใจและชักชวนกันเรียน ก็จะเป็นผลดี นอกจากนี้ยังมีคำแนะนำว่า ให้ผู้เรียนมีบันทึกการเรียน (Learning diary) ที่ผู้เรียนควรบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ ตลอดจนความคิดเห็นต่างๆ

(8) ด้านการประเมินผล

ผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำว่า การวัดผลประเมินผลหลักสูตรแบบ Non-degree ควรคำนึงถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตรงตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ ที่สะท้อนความสามารถหรือสมรรถนะ ทั้งนี้วิธีการวัดผลอาจจะใช้วิธีที่แตกต่างจากหลักสูตรต่างๆ ไปซึ่งเน้นเฉพาะการสอบ โดยอาจจะพิจารณาจากการปฏิบัติได้นำความรู้ไปใช้ได้ และ ในเอกสารแสดงผลการเรียนควรระบุสมรรถนะที่สามารถทำได้ไว้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะเพิ่มเติมว่า สำหรับการประเมินความรู้และประสบการณ์มาเป็นหน่วยกิต แต่ละมหาวิทยาลัยควรใช้วิธีที่หลากหลายและยืดหยุ่น ไม่เน้นการสอบ โดยอาจจะเป็นการรายงานผลการดำเนินงาน การรวบรวมผลงานในรูปแบบของ portfolio การประเมินจากทักษะการปฏิบัติ เป็นต้น

1.2.2 การบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิต (Credit bank)

(1) ด้านนโยบาย

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า นโยบายเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิตนั้นมีความจำเป็นและควรมีทั้งนโยบายระดับประเทศ และนโยบายระดับหน่วยงาน หรือมหาวิทยาลัยที่จะเป็นผู้ปฏิบัติ ในปัจจุบัน กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้กำหนดนโยบายระดับประเทศ ในเรื่องระบบคลังหน่วยกิตไว้เพื่อเป็นกรอบให้แต่ละมหาวิทยาลัยนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า ในระดับประเทศควรมีนโยบายที่ชัดเจน และมีกรอบมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานสมรรถนะระดับประเทศเพื่อให้แต่ละมหาวิทยาลัยหรือแต่ละสถาบันการศึกษาใช้เป็นหลักในการดำเนินงานทั้งในการเทียบโอนภายในมหาวิทยาลัยและระหว่างมหาวิทยาลัยได้ ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านได้ยกตัวอย่างว่า ขณะนี้หลักสูตรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งสามารถเทียบโอนหรือเรียนระหว่างกันได้

(2) ด้านหลักการเกี่ยวกับการเทียบโอนและระบบคลังหน่วยกิต

ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอความเห็นว่

1) การเทียบโอนสามารถทำได้ทั้งจากการศึกษาในระบบ (การเรียนจากสถาบันการศึกษาต่างๆ) การศึกษานอกระบบ (การฝึกอบรมจากสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่างๆ) และการศึกษาตามอัธยาศัย (ประสบการณ์จากการทำงาน/การประกอบอาชีพ การทำงานอดิเรก การเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ) เมื่อเทียบโอนแล้วสามารถเก็บสะสมไว้ในคลังหน่วยกิต

2) ผลการเรียนในหลักสูตร non-degree สามารถเทียบโอนเข้าสู่หลักสูตรอื่นๆ ของสถาบันการศึกษา รวมทั้งสามารถเทียบโอนเข้าสู่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติได้ด้วยและมีการเชื่อมโยงผลการเรียนหลักสูตร non-degree เข้าสู่คลังหน่วยกิต

3) ระบบคลังหน่วยกิต (Credit bank) เป็นการสะสมผลการเรียนที่อาจบันทึกผลการเรียนใน 2 ลักษณะ คือ ผลการเรียนที่เป็นหน่วยกิต และผลการเรียนที่เป็นสมรรถนะที่เกิดจากการเรียนรู้

(3) ด้านการจัดองค์กร

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ ควรมีองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับการเทียบโอนและระบบคลังหน่วยกิต เนื่องจากงานดังกล่าวมีขั้นตอนการดำเนินงานและมีรายละเอียดมากจึงควรมีหน่วยงานรับผิดชอบและมีกลุ่มบุคคลการทำงานด้านนี้โดยตรง ดังที่บางท่านกล่าวว่า “มหาวิทยาลัยที่เปิดหลักสูตรแบบ Non-degree ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการเรื่อง Credit bank system โดยเฉพาะเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการระบบทั้งหมดให้มีความชัดเจน” ในปัจจุบันพบว่าบางมหาวิทยาลัยให้หน่วยงานทะเบียนเป็นผู้รับผิดชอบ บางหน่วยงานตั้งเป็นหน่วยงานเฉพาะแต่ยังเชื่อมอยู่กับหน่วยงานทะเบียน

(4) ด้านขั้นตอนการดำเนินการระบบคลังหน่วยกิต

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ แต่ละมหาวิทยาลัยควรกำหนดขั้นตอนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการนำเข้าสู่สะสมในระบบคลังหน่วยกิตให้มีความชัดเจนที่สุด ขั้นตอนที่กำหนดควรชัดเจนและเข้าใจง่ายทั้งสำหรับผู้ปฏิบัติงานและสำหรับนักศึกษาที่ขอเทียบโอน เมื่อกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนแล้วต้องสื่อสารให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีความเข้าใจตรงกัน รวมทั้งต้องประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้แก่กลุ่มนักศึกษาอย่างทั่วถึง

(5) ด้านเกณฑ์การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ ควรมีเกณฑ์กลางในระดับประเทศ ซึ่งเป็นกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ประกอบด้วยกรอบมาตรฐานหลักสูตรและกรอบมาตรฐานสมรรถนะเพื่อที่ทุกสถาบันการศึกษาจะได้ใช้กรอบมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะสะดวกต่อการเทียบโอนหรือการเข้าศึกษาในหลักสูตรระหว่างมหาวิทยาลัย จากกรอบมาตรฐานในระดับชาติดังกล่าว แต่ละมหาวิทยาลัยจะต้องนำมา

กำหนดเกณฑ์และขั้นตอนการเทียบโอนในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง เมื่อกำหนดเกณฑ์และขั้นตอนและหลักฐานประกอบต่างๆ ที่ต้องเตรียมอย่างชัดเจนแล้วควรประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจแก่นักศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

(6) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีความจำเป็นต่อระบบคลังหน่วยกิตเป็นอย่างมาก ต้องมีการออกแบบระบบที่เข้าถึงง่ายและใช้งานง่ายสำหรับนักศึกษาที่ขอเทียบโอนหน่วยกิต และต้องช่วยให้เกิดความคล่องตัวสำหรับผู้ปฏิบัติงาน เพราะเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับรวบรวมข้อมูลตลอดกระบวนการ รวมทั้งการจัดเก็บข้อมูล

1.3 ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จทั้งเรื่อง หลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต (Credit bank system)

ผู้ทรงคุณวุฒิได้กล่าวถึงปัจจัยที่จะทำให้การบริหารจัดการทั้งสองเรื่องได้ประสบความสำเร็จ ต้องอาศัยปัจจัยดังต่อไปนี้

- 1) นโยบายที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และมีการถ่ายทอดนโยบายสู่ผู้ปฏิบัติทุกระดับ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 2) ทีมงานที่มีความรู้ความเข้าใจ และทุ่มเทจริงจัง
- 3) หลักสูตรที่จัดบริการไม่ควรจัดตามความพร้อมของสถาบันแต่ต้องจัดตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและสังคม
- 4) การทำงานต้องไม่ยึดติดตามกรอบเดิม ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมแบบผันผวน
- 5) ระบบปฏิบัติที่ชัดเจนแต่มีความยืดหยุ่น (Flexible) ทั้งเรื่อง หลักสูตรแบบ Non-degree และ credit bank system
- 6) ผลลัพธ์ของการทำงานที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพของงาน โดยเฉพาะ หลักสูตรแบบ Non-degree ที่ผู้เรียนสามารถทำงานได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ และระบบสะสมผลการเรียนที่เชื่อถือได้สะท้อนคุณภาพการเรียนรู้ได้จริง
- 7) การวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้เพื่อเข้าใจความต้องการของนักศึกษา กับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป
- 8) การแนะแนวช่วยเหลือผู้เรียนทั้งในการวางแผนการเรียน การแก้ปัญหาการเรียน การนำผลการเรียนไปใช้ ตลอดจนการเทียบโอนและการสะสมผลการเรียน
- 9) การประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพและสามารถเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย

2. ผลจากการสัมภาษณ์อาจารย์ และบุคลากรเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด

ผลจากการสัมภาษณ์อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สามารถนำเสนอข้อมูลได้ ดังนี้

2.1 ความสำคัญของการกำหนดนโยบายการจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตต่อการพัฒนาผู้เรียน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า นโยบายการจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งจากสภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน สถาบันการศึกษาได้มีการพัฒนาหลักสูตร Non-degree ซึ่งเป็นหลักสูตรระยะสั้นที่เปิดสอนให้กับบุคคลทั่วไป โดยในแต่ละรายวิชามีจำนวนหน่วยกิตเท่ากับรายวิชาที่สอนในหลักสูตรปกติ แต่จะเน้นเรื่องของการสร้างความสำเร็จในอาชีพและต่อยอดในการพัฒนาวิชาชีพต่อไป ซึ่งระบบคลังหน่วยกิต จะสามารถเทียบเพื่อให้ได้หน่วยกิตจากการเรียนจบในแต่ละรายวิชา โดยรายวิชาที่ได้บรรจุไว้ตามหลักสูตรของระบบคลังหน่วยกิตของมหาวิทยาลัย จะมีเนื้อหาสาระและผลการเรียนรู้ที่เทียบได้กับรายวิชาหรือชุดวิชาหรือส่วนหนึ่งของรายวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัย

ผู้ให้ข้อมูลท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า สถาบันควรกำหนดนโยบายโดยให้ความสำคัญกับการจัดหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต โดยควรมีองค์การรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตโดยตรง กล่าวคือ มีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะ (เทียบเท่าคณะ) ซึ่งจะทำให้สถาบันมีกรอบการทำงานที่ชัดเจนและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรวดเร็ว

ผู้ให้ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยท่านหนึ่งให้การสนับสนุน โดยกล่าวว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดตั้งหน่วยงานเป็นการเฉพาะ ได้แก่ วิทยาลัยการศึกษาดูแลชีวิต มีฝ่ายที่รับผิดชอบแบ่งเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) ฝ่ายนโยบายและแผน โดยมีคณะกรรมการเป็นบุคคลจากหน่วยงานธุรกิจเอกชน หรือภาคอุตสาหกรรม เช่น ประธานสภาอุตสาหกรรม 2) ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) ฝ่ายวิชาการ เพื่อดูแลเรื่องหลักสูตรซึ่งอาจมาจากคณะหรืออาจสร้างขึ้นเอง รวมถึงการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 4) ฝ่ายการตลาด เพื่อเข้าถึงประชากรเป้าหมายกลุ่มต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนมีจำนวนมากขึ้น ซึ่งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีระบบเทียบโอนปกติ แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์คลังหน่วยกิต ในขณะที่ ผู้ให้ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้กล่าวเสริมว่า มหาวิทยาลัยมีการจัดตั้งหน่วยงานเป็นการเฉพาะ เรียกว่า วิทยาลัยบูรณาการศาสตร์ ได้มีการจัดหลักสูตรโดยบูรณาการระหว่างคณะ เช่น หลักสูตรการเลี้ยงโค โดยคณะเกษตรศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ นอกจากนี้มีหลักสูตร เครื่องดื่ม เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปลูกผัก ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม ยังมีสถาบันที่ยังไม่ได้มีการจัดตั้งองค์การเฉพาะในด้านการจัดหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่แต่ละสาขาวิชาจะเป็นผู้พัฒนาหลักสูตร เรียกว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์บัตร โดยผู้เรียนสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดอายุ และ

สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้เมื่อสำเร็จรายวิชา และสะสมได้ตลอดชีวิต มีสำนักการศึกษาต่อเนื่องซึ่งเป็นผู้ดูแลการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นผู้รับผิดชอบในด้านการจัดหลักสูตร และสำหรับมหาวิทยาลัยรามคำแหงก็เช่นกันที่มีนักศึกษานิยมเรียนหลักสูตรแบบ Non-degree ในการสะสมหน่วยกิตเพื่อรับปริญญามากกว่าการเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้

2.2 การพัฒนาหลักสูตรแบบ Non-degree เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

ผู้ให้ข้อมูลโดยส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า หลักสูตรแบบ Non-degree ควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งสถาบันการศึกษาถือเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการด้านบุคลากรท่ามกลางกระแสตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อตอบสนองต่ออุตสาหกรรมเป้าหมายแห่งอนาคต วิทยาลัยการศึกษาดูแลชีวิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นองค์กรสำคัญแห่งหนึ่งที่ได้จัดหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมดังกล่าวโดยพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย น่าสนใจ และหลากหลาย โดยได้เสนอแนะว่าลักษณะของหลักสูตรควรตอบสนองความต้องการของตลาด demand side มากกว่า supply side และควรประกอบด้วย 3 ส่วน คือ หลักสูตรเพื่อสังคม หลักสูตรเพื่อพัฒนาสมรรถนะ และหลักสูตรเพื่อสะสมในระบบคลังหน่วยกิต ตัวอย่างหลักสูตร เช่น เกม animation software เศรษฐศาสตร์การเงิน เป็นต้น และได้กล่าวเพิ่มเติมว่า มหาวิทยาลัยได้จัดหลักสูตร Reskill/Upskill ซึ่งเป็นหลักสูตรอบรมระยะสั้น (short course) ที่ออกแบบมาเพื่อเสริมทักษะเฉพาะทางที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพ และสามารถวัดระดับได้ด้วยเกณฑ์ที่ชัดเจนโดยหลักสูตรที่จัดทำขึ้นภายใต้ความร่วมมือกับวิทยาลัยการศึกษาดูแลชีวิต ซึ่งหลักสูตรที่สามารถสะสมหน่วยกิตได้ เช่น หลักสูตรความก้าวหน้าทางวิศวกรรม ระเบียบวิธีวิจัยทางสาธารณสุข การเขียนแบบวิศวกรรม สอบวัดระดับคณิตศาสตร์ระดับมหาวิทยาลัย เป็นต้น

ผู้ให้ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้กล่าวเสริมว่า วิทยาลัยบูรณาการศาสตร์ ได้มีการจัดหลักสูตรบูรณาการระหว่างคณะ เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่จัดการเรียนการสอนแบบชุดวิชา (module) ซึ่งแต่ละชุดวิชามีเป้าหมายด้านวิชาชีพที่ชัดเจนและมีความสมบูรณ์ในตัว ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องได้ นอกจากนี้ ผู้เรียนยังสามารถเรียนและเก็บสะสมหน่วยกิตเพื่อขอรับปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิตได้อีกด้วย เช่น หลักสูตรการเลี้ยงโค โดยคณะเกษตรศาสตร์ และคณะบริหารธุรกิจ นอกจากนี้มีหลักสูตร เครื่องดื่ม เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปลูกผัก ฯลฯ

สำหรับหลักสูตรแบบ Non-degree ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงเปลี่ยนชื่อเป็น pre degree เนื่องจากนักศึกษานิยมเรียนในการสะสมหน่วยกิตเพื่อรับปริญญา เช่น นิติศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ การสอนวิชาเอกต่าง ๆ

2.3 การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการสนับสนุนการบริหารหลักสูตรแบบ

Non-degree

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการสนับสนุนการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree ควรมีลักษณะการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองการเรียนแบบผสมผสานทั้งแบบ online และ onsite และสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการสนับสนุนการบริหารหลักสูตรจะต้องมีประสิทธิภาพ น่าสนใจ ทันสมัยและรวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

2.4 การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรแบบ Non-degree

ผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นว่า การจัดหลักสูตรแบบ Non-degree ควรจะประกอบไปด้วย รายวิชาพื้นฐานบางรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาๆ นั้น ๆ รวมถึงรายวิชาที่มีการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมวิชาชีพของผู้เรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอน ควรเป็นการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่าง online และ on-site ซึ่งในการเรียนทฤษฎีควรเรียนทาง online ส่วนในการปฏิบัติควรเรียน on-site และลงมือปฏิบัติจริง สำหรับข้อดีของการเรียนแต่ละแบบ ได้แก่ การเรียนแบบ online จะสะดวกต่อผู้ทำงาน รวมถึงนักเรียน นักศึกษาที่ต้องเรียนในเวลาปกติ การเรียนแบบ onsite อาจจัดเป็น module โดยสอนในที่ทำงานของผู้เรียน และสำหรับแบบ on demand อาจจัดเป็นเทปบันทึก เพื่อประโยชน์ในการเรียนย้อนหลังได้ และบางรายวิชาที่มีภาคปฏิบัติอาจต้องร่วมมือกับสถานประกอบการ ซึ่งช่วยเหลือทั้งด้านวิทยากร และ เครื่องมือ ซึ่งแต่ละมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนแบบ Non-degree เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีรูปแบบการเรียนที่หลากหลาย ทั้งการเรียนเชิงปฏิบัติการ (Onsite) การอบรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ (Online) และการเรียนในรูปแบบ ผสมผสาน (Hybrid) เป็นต้น

2.5 ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการสนับสนุนการบริหารหลักสูตรแบบ non-degree

และระบบคลังหน่วยกิต

ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า ระบบข้อมูลสารสนเทศควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งในด้านข้อมูลที่จัดเตรียมไว้สำหรับการเรียน online คือ เนื้อหาในรายวิชาในหลักสูตรปกติ แต่จะเน้นเรื่องของการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีด้วยจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง โดยเนื้อหาเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้จัดเตรียมและพร้อมนำไปสอนและเผยแพร่ในระบบ online และควรมีการเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านระบบ online ได้ตลอด 24 ชั่วโมง มีระบบการสนทนาพูดคุย สอบถามการเรียนการสอนแบบ real time ทั้งแบบ online และ offline มีการประเมินผลผู้เรียนแบบ online เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้อำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนทั้งในด้านการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล รวมถึงการมีข้อมูลสารสนเทศเพื่อการสนับสนุนการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสนับสนุนให้การบริหารหลักสูตรและระบบคลังหน่วยกิตสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การจัดระบบสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน/ทรัพยากรมีความพร้อมค่อนข้างจะเพียงพอ แต่ยังต้องการการพัฒนาในบางจุด เช่น ระบบอินเทอร์เน็ตที่ยังขาดความเสถียร การให้บริการช่วยเหลือผู้เรียนจะต้องให้สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เทียบเท่ากับนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่ามหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญกับการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree โดยได้สนับสนุนงบประมาณให้คณะต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นทรัพยากรในการดำเนินโครงการ

2.7 วิธีการเชิงรุกในการประชาสัมพันธ์เพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า การประชาสัมพันธ์หลักสูตรแบบ Non-degree และคลังหน่วยกิต ควรใช้วิธีการทาง Social media เช่น Website ของคณะฯ ภาควิชาฯ หรือ Facebook และ Platform อื่น ๆ ซึ่งเนื้อหาที่ประชาสัมพันธ์ต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน และทันสมัย ชี้แจงให้ผู้สมัครรับทราบถึงการเรียนทั้งในรูปแบบสัมฤทธิ์บัติ และรูปแบบ Modular ที่เป็นการเรียนแบบสะสมหน่วยกิต ซึ่งนอกจากจะตอบสนองความต้องการในการเรียนเพื่อพัฒนาตนเอง Up skill – Re skill – New skill แล้ว ยังสามารถนำหน่วยกิตต่าง ๆ ที่สะสมไปเทียบโอนเพื่อรับวุฒิต่างการศึกษาได้ในอนาคต

2.8 กระบวนการในการเทียบโอนหน่วยกิต

ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวถึงกระบวนการในการเทียบโอนหน่วยกิตว่า กระบวนการในการเทียบโอนหน่วยกิตจะเกี่ยวข้องกับขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) **การจัดทำเกณฑ์การเทียบโอนหน่วยกิต** ว่าควรมีเกณฑ์กลางของประเทศ หรือเกณฑ์การเทียบโอนควรเป็นไปตามข้อกำหนดของสภามหาวิทยาลัยที่จะมีเกณฑ์เฉพาะของแต่ละสถาบัน อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานโดยทั่วไปยังคงให้อาจารย์จากคณะเป็นผู้พิจารณาเทียบโอน และให้คณะกรรมการระดับมหาวิทยาลัยกลั่นกรอง ซึ่งเกณฑ์การเทียบโอนยังไม่ชัดเจนนักโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเทียบโอนประสบการณ์การเรียนรู้ตามอัธยาศัย 2) **การเสนอขอรับการเทียบโอนหน่วยกิต** ควรมีขั้นตอนที่เหมาะสม คือ การตรวจสอบหลักฐานการเรียนรู้ การตรวจสอบหลักฐานการเรียนรู้และการตัดสินผลการเทียบโอน ทำโดยคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย หลังจากนั้นจึงทำการบันทึกและจัดเก็บเข้าคลังข้อมูล และ 3) **การรับรองผลการเทียบโอนหน่วยกิต** ควรมีองค์คณะบุคคลระดับมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบ

2.9 การกำกับติดตามประเมินผลการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต

ผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นว่า การกำกับติดตามประเมินผลการบริหารหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตควรใช้การประเมินผลตามสภาพจริงในระหว่างที่เรียน เช่น สังเกต

พฤติกรรม สังเกตการร่วมมือในการทำงาน การนำเสนอความคิดเห็น การอภิปราย การนำเสนอผลงาน รวมถึงการทดสอบโดยใช้ข้อสอบ

สำหรับปัญหาการดำเนินงานที่ผ่านมา ผู้ให้ข้อมูลระบุว่า การบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree ยังคงประสบกับปัญหาการดำเนินงาน ได้แก่ *ปัญหาด้านนโยบาย* ยังคงพบว่านโยบายการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตยังไม่ต่อเนื่อง ระบบที่พัฒนาขึ้นในบางสถาบันยังคงอยู่ในระหว่างการดำเนินงาน ยังคงพบแนวปฏิบัติการบริหารจัดการที่ยังไม่ชัดเจน และในบางสถาบันยังคงขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควร *ปัญหาด้านผู้เรียน* ยังคงมีผู้เรียนให้ความสนใจเรียนน้อยในบางหลักสูตร เนื่องจากเป็นหลักสูตรจาก supply side *ปัญหาด้านการติดตามผู้เรียน* ยังคงพบปัญหาการติดต่อสื่อสารเพื่อติดตามผู้เรียน และ *ปัญหาด้านเทคโนโลยี* ที่พบว่าระบบอินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลที่ยังขาดความเสถียร

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อเสนอแนะในประเด็นสำคัญ คือ *ประการแรก* การกำหนดนโยบายจากระดับบริหารที่ชัดเจน รวมทั้งการให้การสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินงาน โดยเฉพาะงบประมาณเพื่อการเริ่มต้นดำเนินงาน *ประการที่สอง* ผู้บริหารควรสื่อสารในองค์กรเกี่ยวกับนโยบายการจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างกระตือรือร้น และต่อเนื่อง *ประการที่สาม* ควรจัดให้มีหน่วยงานเฉพาะในการรับผิดชอบภารกิจ *ประการที่สี่* ควรมีการสำรวจความต้องการเรียนของตลาดเพื่อสะท้อน demand side *ประการที่ห้า* ควรมีการปรับปรุงระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การเงิน ค่าธรรมเนียม เป็นต้น และ *ประการสุดท้าย* หลักสูตรควรมีระยะเวลาที่เรียนไม่นานจนเกินไป

3. ผลจากการสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด

ผลจากการสัมภาษณ์นักศึกษา สามารถนำเสนอข้อมูลได้ ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree

3.1.1 จุดประสงค์ของการเข้าศึกษาหลักสูตรแบบ Non-degree นักศึกษาที่มาให้ข้อมูล เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบันและที่เพิ่งจะเริ่มเข้ามาเป็นนักศึกษาของ มสธ. นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการที่จะพัฒนาทักษะความรู้ของตัวเองให้ตรงกับงาน ความรับผิดชอบที่ทำในปัจจุบัน เช่น อยากรได้ทักษะเกี่ยวกับวิชาการจัดการคอมพิวเตอร์ การทำงานในหน่วยงานราชการ การทำงานด้านการเกษตร เนื่องจากทำงานด้านนี้โดยตรงแต่ไม่มีวุฒิหรือความรู้เฉพาะทางมาก่อนจึงอยากพัฒนาความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ นักศึกษาบางคนอยากเรียนพร้อมกับเพื่อนเพื่อจะได้จบการศึกษาพร้อมกัน และมีเพื่อนร่วมเรียน

3.1.2 ด้านการประชาสัมพันธ์การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของ มสธ. การเข้าถึงข้อมูลหลักสูตร นักศึกษาส่วนใหญ่จะได้ข้อมูลมาจากการบอกต่อ จากรุ่นพี่ หรือ บุคคลากรที่ทำงานแนะนำให้

เรียน จึงได้เกิดความสนใจหาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรต่าง ๆ เพิ่มเติม ข้อเสนอแนะ อยากให้เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ในสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับคนที่เข้าไม่ถึงระบบ internet และ เพิ่มการประชาสัมพันธ์โฆษณาผ่านทาง Facebook ในระหว่างที่เรียน นักศึกษาบางคนใช้ช่องทางออนไลน์ในการเข้าถึงข้อมูลการจัดการเรียนการสอน ทาง website มหาวิทยาลัยและ application ของทาง มสธ. พบว่า ข้อมูลเพียงพอต่อการใช้งาน ข้อเสนอแนะ อยากให้มหาวิทยาลัยเพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับการสอบ การเตรียมตัวในการสอบ ให้มากขึ้น อย่างไรก็ตามก็ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย และให้มีความถี่มากขึ้น เนื่องจากนักศึกษามีความแตกต่าง และต้องทำงานด้วยเรียนด้วย

3.1.3 ประโยชน์ที่ได้จากการเรียน ได้ความรู้ ได้เพื่อน ได้มิตรภาพ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างคนหลาย generation ที่เรียนร่วมกัน ได้เรียนไปด้วยและทำงานไปด้วยได้ และประทับใจหลักสูตร มีโอกาสจะแนะนำให้คนที่รู้จักมาเรียนด้วยเช่นเดียวกัน การช่วยเหลือดี เจ้าหน้าที่อาจารย์ผู้สอนให้ข้อมูลในความช่วยเหลือดีมาก

3.1.4 อุปสรรคในการเรียน ระหว่างการเรียนออนไลน์มีปัญหาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ เนื่องจากต้องปรับตัวกระทันหัน แม้ตอนนี้ก็ยังไม่ค่อยสะดวกในการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียน เกิดความยากลำบากในบางครั้ง ปัญหาการเรียนหลายอย่างก็เกิดจากปัญหาส่วนตัว หนังสือของ มสธ. เล่มใหญ่ถ้าจัดเวลาไม่ได้ เมื่อมาอ่านตอนใกล้สอบทำให้รู้สึกท้อมาก และอ่านไม่จบ โขดตีที่มหาวิทยาลัยช่วยให้โอกาสและยืดหยุ่นมากสำหรับคนที่ไม่มีข้อจำกัดรู้จักมีอิสระและกำหนดการเรียนได้ด้วยตัวเองระดับหนึ่ง และยังมีแผนการเรียนให้เลือกด้วย

3.2 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิต (credit bank)

3.2.1 ด้านการประชาสัมพันธ์ นักศึกษากลุ่มที่มาให้ข้อมูลเป็นนักศึกษาที่เคยผ่านระบบการเรียนแบบ Modular ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชแล้ว และได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรว่า ตัวหลักสูตรเองตอนที่ทำการประชาสัมพันธ์ยังไม่ค่อยดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ไม่เข้าใจเนื้อหาบทเรียนว่าจะได้เรียนอะไรบ้าง จะตอบสนองต่อความต้องการหรือไม่ แต่เมื่อได้เรียนแล้วจึงได้เห็นถึงประโยชน์ในการนำไปใช้ในการทำงาน

3.2.2 ด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตรและการเทียบโอนหน่วยกิต เนื่องจากการเรียนแบบ Modular เป็นการเรียนแบบไม่มีหน่วยกิต และนักศึกษาไม่ได้เรียนเพื่อจุดประสงค์การเทียบโอนหรือสะสมหน่วยกิต จึงไม่มีข้อมูลเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการรวมถึงประสบการณ์การเทียบโอนหน่วยกิต อย่างไรก็ตาม นักศึกษาไม่มีข้อมูล และมีความกังวลเรื่องการเทียบโอนหน่วยกิตของมหาวิทยาลัยและความชัดเจนของนโยบาย เมื่อถูกถามถึงในประเด็นนี้ หากนักศึกษามีความประสงค์ที่จะสะสมหน่วยกิตไว้เพื่อเทียบโอนในอนาคต จะมีกฎระเบียบใดที่จะให้การยืนยันการเทียบโอนนี้ได้ อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือ หากในอนาคต หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากนโยบายการปรับปรุงหลักสูตร นักศึกษาจะยังเทียบโอนได้หรือไม่ จึงทำให้เกิดความไม่สบายใจ

นักศึกษาให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าหากเรียนสะสมหน่วยกิตที่ มสธ. แล้วสามารถนำไปเทียบโอนกับต่างมหาวิทยาลัยได้จะเป็นแนวทางที่น่าสนใจ และจูงใจให้นักศึกษามาลงทะเบียนเรียนกันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนในกลุ่มระดับชั้นมัธยมศึกษา หรือแม้แต่ประถมศึกษาที่ประสงค์เรียนเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ แต่ก็ไม่อยากเรียนไปให้เสียเปล่า ถ้าหากสามารถสะสมได้จริงและบังคับใช้ได้กับทุกมหาวิทยาลัยจะมีประโยชน์มาก จึงอยากให้มหาวิทยาลัยพิจารณาประเด็นนี้ และทำการออกกฎระเบียบที่ชัดเจน เพื่อนำไปประชาสัมพันธ์ต่อไป ทั้งนี้การประชาสัมพันธ์ต้องทำหลากหลายรูปแบบ และทั่วถึง โดยคำนึงถึงความหลากหลายของนักศึกษาเป็นหลัก

นักศึกษายังให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า หากมีการเทียบโอนได้จริง กระบวนการการเทียบโอนน่าจะทำได้โดยอัตโนมัติ ไม่ควรที่จะต้องทำเรื่องให้สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องพิจารณาอีก เนื่องจาก การเข้าสู่กระบวนการพิจารณาอาจจะได้รับอนุมัติหรือไม่ก็เป็นได้ จึงเน้นย้ำเรื่องระเบียบและวิธีการที่ชัดเจน เพราะหากลงทะเบียนเรียนไปแล้ว นักศึกษาควรจะได้รับการยืนยันว่า สามารถเทียบโอนได้จริง โดยอัตโนมัติ จะช่วยให้นักศึกษาสบายใจขึ้น และไม่เป็นการเพิ่มภาระให้นักศึกษาต้องติดต่อขอรับการพิจารณาอีก

ส่วนที่ 2 การสังเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิด

จากข้อมูลการสนทนากลุ่มของผู้ให้ข้อมูลใน 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหาร 2) กลุ่มอาจารย์และบุคลากร และ 3) กลุ่มนักศึกษา ซึ่งสามารถสังเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตสำหรับมหาวิทยาลัยเปิดได้ โดยผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มได้เสนอความคิดเห็นสอดคล้องกัน ดังนี้

1. การพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree

1.1 ความสำคัญของหลักสูตรแบบ Non-degree พบว่า หลักสูตร Non-degree มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศเพื่อให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยทำงานได้มีโอกาสเรียนรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ รวมถึงการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและผันผวนอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งรูปแบบการศึกษาของประชาชน หลักสูตรแบบ Non-degree จึงควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมดังกล่าว

1.2 นโยบายและองค์กรที่รับผิดชอบ พบว่า การกำหนดนโยบายเรื่อง Non-degree อย่างชัดเจนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติซึ่งผู้บริหารจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายอย่างชัดเจน จริงจัง และต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการโดยมีการสื่อสารภายในองค์กรอย่างสม่ำเสมออันนำไปสู่

การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และควรมีการจัดองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรงรวมทั้งมีบุคลากรเพียงพอเหมาะสมและมีกรอบการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

1.3 ลักษณะของหลักสูตรแบบ Non-degree พบว่า หลักสูตรควรมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ ยึดความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก เป็นหลักสูตรที่เป็นอิสระจบในตัวเองโดยอาจจัดหลักสูตรเป็นชุดการเรียน (set) ในลักษณะเป็นหลักสูตรระยะสั้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน ใช้เวลาเรียนไม่นาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที หรืออาจเป็นหลักสูตรพื้นฐานที่จะไปต่อยอดเรียนต่อในหลักสูตรอื่นๆ ได้

1.4 การออกแบบหลักสูตรแบบ Non-degree พบว่า มหาวิทยาลัยต้องไม่ยึดกรอบของหลักสูตรเดิม ๆ ที่เคยจัดอยู่ แต่ควรปรับเปลี่ยนโดยยึด demand side หรือ สำหรับผู้ทำงานควรจะเป็นหลักสูตร Re-skill, Up-skill, และ New skills ซึ่งควรเป็นหลักสูตรที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้จริง ทั้งทักษะด้านดิจิทัล ทักษะการปฏิบัติงานในหน่วยงาน ทักษะการประกอบอาชีพด้านการเกษตรสมัยใหม่ โดยเป็นหลักสูตรระยะสั้นที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับมหาวิทยาลัย สำหรับบุคคลทั่วไปอาจจะเป็นหลักสูตร skills for life รวมทั้งต้องคำนึงถึงแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงาน หรือสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีแนวทางสำคัญ ได้แก่ 1) ควรมี Think Tank Team หรือ Curriculum Creative Team ทำหน้าที่วิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้และความต้องการของตลาด 2) ควรมีนักพัฒนาหลักสูตรที่เข้าใจธรรมชาติ พฤติกรรมการเรียนรู้ เพื่อสร้างเนื้อหาสาระของหลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้ และ 3) หลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับสมรรถนะการเรียนรู้ที่ตรงกับกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ /กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ หรืออย่างน้อย ได้ตามมาตรฐานฝีมือแรงงาน ทั้งนี้ อาจจะมีเป้าหมายเพื่อยกระดับไปถึงกรอบคุณวุฒิอาเซียน

1.5 กลุ่มเป้าหมาย พบว่า หลักสูตรแบบ Non-degree ควรจัดเพื่อตอบสนองทุกกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วยเด็กและเยาวชนในวัยเรียน เยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ ผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน และผู้สูงอายุ

1.6 การจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร Non-degree ควรมีแผนการเรียนที่หลากหลาย มีความยืดหยุ่น และให้อึดต่อธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละกลุ่มไม่ควรจัดเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สื่อและเทคโนโลยีช่วยในการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ประโยชน์และควรเป็นสื่อที่ผู้เรียนเข้าถึงได้ง่าย หากเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ควรมีลักษณะพกพาได้ง่าย และการเรียนผ่านสื่อต่างๆ หรือผสมผสานทั้งแบบเผชิญหน้าจะช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่มีภารกิจหรืองานประจำสามารถเรียนรู้ได้ นอกจากนั้นยังควรส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและกับผู้สอน

1.7 การวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผลควรใช้วิธีที่หลากหลาย ยืดหยุ่น ไม่เน้นการสอบ และใช้วิธีการที่แตกต่างกันสำหรับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยอาจจะเป็นการ

รายงานผลการดำเนินงาน การรวบรวมผลงานในรูปแบบของ portfolio การประเมินจากทักษะการปฏิบัติ เป็นต้น และอาจมีการช่วยในการเตรียมตัวสอบ

1.8 ระบบข้อมูลสารสนเทศ พบว่า ควรมีการพัฒนาสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาหลักสูตรแบบ Non-degree รวมทั้งระบบการเรียนการสอน การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับสถาบันการศึกษา การวัดและประเมินผล และการบริการช่วยเหลือผู้เรียน โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อและช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบข่าวสารและเกิดความเข้าใจอย่างทั่วถึง

1.9 การแนะแนวและช่วยเหลือผู้เรียน พบว่า ควรมีกฎในการแนะแนวและช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ โดยมีนักแนะแนวและที่ปรึกษา (adviser) ที่ช่วยให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับหลักสูตร ช่วยวางแผนการเรียนโดยละเอียด คอยให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยแก้ปัญหา และติดตามการเรียนตลอดหลักสูตร รวมทั้งมีการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

2. การพัฒนาการบริหารจัดการระบบคลังหน่วยกิต

2.1 นโยบายเกี่ยวกับระบบคลังหน่วยกิต พบว่า มีความจำเป็นและควรมีทั้งนโยบายระดับประเทศ และนโยบายระดับหน่วยงาน หรือระดับมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติที่ชัดเจน ควรกำหนดกรอบมาตรฐานกลางระดับประเทศซึ่งประกอบด้วยกรอบมาตรฐานหลักสูตรและกรอบมาตรฐานสมรรถนะเพื่อให้แต่ละมหาวิทยาลัยหรือแต่ละสถาบันการศึกษาใช้เป็นหลักในการอ้างอิงและดำเนินงานทั้งในการเทียบโอนภายในมหาวิทยาลัยและระหว่างมหาวิทยาลัย

2.2 หลักการในการเทียบโอนและระบบคลังหน่วยกิต พบว่า ควรเทียบโอนได้ทั้งการศึกษาในระบบ (การเรียนจากสถาบันการศึกษาต่างๆ) การศึกษานอกระบบ (การฝึกอบรมจากสถานศึกษาหรือหน่วยงานต่างๆ) และการศึกษาตามอัธยาศัย (ประสบการณ์จากการทำงาน/การประกอบอาชีพ การทำงานอดิเรก การเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งความรู้ต่างๆ) และเมื่อเทียบโอนแล้วสามารถเก็บสะสมไว้ในคลังหน่วยกิต เพื่อเข้าสู่หลักสูตรอื่นๆ ของสถาบันการศึกษา รวมทั้งการเข้าสู่กรอบคุณวุฒิแห่งชาติได้ โดยอาจบันทึกผลการเรียนใน 2 ลักษณะ คือ ผลการเรียนที่เป็นหน่วยกิต และผลการเรียนที่เป็นสมรรถนะที่เกิดจากการเรียนรู้

2.3 การจัดองค์กรที่รับผิดชอบ พบว่า สถาบันควรจัดองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรงในการเทียบโอนและระบบคลังหน่วยกิต เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการระบบทั้งหมดที่มีความชัดเจนที่สุด เข้าใจง่ายสำหรับผู้ปฏิบัติงานและสำหรับนักศึกษาที่ขอเทียบโอน โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้งานเพื่อให้ง่ายสำหรับนักศึกษาที่ขอเทียบโอน และช่วยให้เกิดความคล่องตัวสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

2.4 เกณฑ์การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ พบว่า ควรมีเกณฑ์กลางในระดับประเทศ ซึ่งเป็นกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ประกอบด้วยกรอบมาตรฐานหลักสูตรและกรอบมาตรฐานสมรรถนะเพื่อที่ทุกสถาบันการศึกษาจะได้ใช้กรอบมาตรฐานเดียวกัน จากกรอบมาตรฐานในระดับชาติดังกล่าว แต่ละสถาบันควรนำมากำหนดเกณฑ์และขั้นตอนการเทียบโอนในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

2.5 ขั้นตอนการดำเนินการระบบคลังหน่วยกิต พบว่า แต่ละสถาบันควรกำหนดขั้นตอนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์และการนำเข้าสู่ระบบในคลังหน่วยกิตให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย สำหรับนักศึกษาและผู้ปฏิบัติงาน โดยมีขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) *การจัดทำเกณฑ์การเทียบโอนหน่วยกิต* ซึ่งควรเป็นไปตามข้อกำหนดของสภามหาวิทยาลัยที่จะมีเกณฑ์เฉพาะของแต่ละสถาบันที่สอดคล้องกับเกณฑ์กลางของประเทศ 2) *การเสนอขอรับการเทียบโอนหน่วยกิต* โดยมีการตรวจสอบหลักฐานการเรียนรู้และการตัดสินผลการเทียบโอน ทำโดยคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย หลังจากนั้นจึงทำการบันทึกและจัดเก็บเข้าคลังข้อมูล 3) *การรับรองผลการเทียบโอนหน่วยกิต* ควรมียกคณะบุคคลระดับมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบ และ 4) *การบันทึกผลเข้าคลังหน่วยกิต* ควรเป็นระบบการบันทึกและแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบโดยอัตโนมัติ

ทั้งนี้ ต้องมีการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการเทียบโอนหลักสูตรแบบ Non-degree ขั้นตอนการเทียบโอน หลักฐานที่ต้องใช้ในการเทียบโอน และการเก็บผลการเทียบโอนในระบบคลังหน่วยกิตเพื่อจะนำไปใช้ในการต่อยอดหลักสูตรอื่นได้ต่อไป

3. ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิต พบว่า มีดังต่อไปนี้

- 1) นโยบายที่ชัดเจน ต่อเนื่อง ตลอดจนให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม และมีการถ่ายทอดนโยบายสู่ผู้ปฏิบัติทุกระดับเพื่อให้ทีมงานมีความรู้ความเข้าใจและทุ่มเทจริงจัง
- 2) หลักสูตรที่จัดบริการไม่ควรจัดตามความพร้อมของสถาบันแต่ต้องจัดตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและสังคม
- 3) การทำงานต้องไม่ยึดติดตามกรอบเดิม ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมแบบผันผวน
- 4) การเทียบโอนและระบบคลังหน่วยกิตควรมีเกณฑ์มาตรฐานระดับชาติที่ชัดเจน ซึ่งเป็นกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ประกอบด้วยกรอบมาตรฐานหลักสูตรและกรอบมาตรฐานสมรรถนะเพื่อที่ทุกสถาบันการศึกษาจะได้ใช้กรอบมาตรฐานเดียวกัน
- 5) ระบบปฏิบัติที่ชัดเจนแต่มีความยืดหยุ่นทั้งเรื่อง หลักสูตรแบบ Non-degree และระบบคลังหน่วยกิตโดยเน้นผลลัพธ์ของการทำงานที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพของงาน ตามมาตรฐานของกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ และระบบคลังหน่วยกิต
- 6) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้เพื่อเข้าใจความต้องการของผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และมีการแนะแนวช่วยเหลือผู้เรียนตลอดหลักสูตร รวมถึงการเทียบโอนและการสะสมผลการเรียน
- 7) การประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพและสามารถเข้าถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย

8) การกำกับติดตามประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรแบบ Non-degree และระบบ
คลังหน่วยกิตอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยการตรวจสอบผลงานตามสภาพจริง และนำผลการประเมินมา
ใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน

